

საქართველო

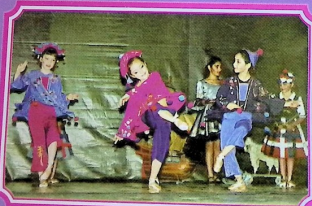
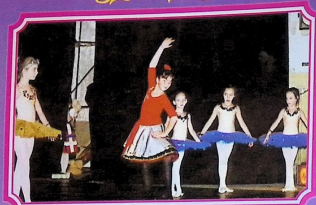
140
2005

63

თბილისის №1 კლასიკური გიმნაზიის
წისვლები სპეციალთ სტუდია,
ხელმძღვანელი მაკა მანუჩაძე

განმანათლებლები
თბილისი

ნაკადული

საყმაწვილო ჟურნალი
2005 წ. №1

ჩვენი ჟურნალი 1904 წელს სსსიკ-ს დაქვემდებარებული მძევლებით დაინსტრუქციანი პირველი ქართული საყმაწვილო ჟურნალის წარუძღვრეულობის შემთხვევაში, მოგვიანებით მას სახელი შეეცვალა და "პიონერი" ჟურნალი 1990 წლიდან კი იგი კვლავ თავისი პირვანდელი სახელით გამოდის.

ნომრის შინაარსი

თქვენი ბილი თქვენსაკვამ სელუბა	4
„კოდოზმერი“	6,13,24
ლავაკ ბედბად რომ ბადამცნენ...	7
ნიკოლოზ იოსებოვი – ბველი (მოთხრობა)	8
ბამარჯობა, როგოტო!	9
რატომ გამინცდამინც გამლის ზული?	12
რამი, მერანი, ტამი...	16
კომპიუტერული სამყაროს სიახლემბი	18
რა არის ნამდვილი სიმყარული? (ტმსტი)	19
ირმა ლაცაბივი – მარტორაქის მარტო რმა (ზღაპარი)	21
იური ბაბარინი – კოსმოსის ბუმის ბამკვალავი	22
ვიქტორინა „ჭკუის კოლოფმბისთვის“	25
ქცემის კულტურის ანაბანა	26
სიცილის ბაკვეთილი	31

<p>რედაკტორი მანანა ბელაშვილი</p>	<p>მისამართი: 380008, თბილისი, კოსტავას ქ.14 ტელეფონები: 93-31-81; 93-18-84. ინდექსი: 76157 ფასი 1 ლარი რეგისტრირებული მთაწმინდის სასამართლო ში</p>
---------------------------------------	---

ი ა ნ ე ზ ა ო

ნიკო კაცხოვანი

იანვარი, ძველებურად აპანი, ჩვენი შუა ზამთრის თვეა. ჩვეულებრივად ირგვლივ თოვლს და უფარავს არემარე, ხეს ფოთოლი შემოსმარცვია, სისინებს სუსხიანი ქარი. მინდვრად, ბაღში და ვენახში სიმშვიდეს დაუსადგურებია. ხანდახან ყვავის გუნდი გადოფურს ხოლმე უსამიფონო ჩხავლით და ფრანტალობს.

არც სოფელშია დიდი ხმაური. ბურხებიდან ბოლი ამოდის და ცისკენ მიიწევს, ზოგჯერ კი ქარი შლის სახლის სახურავზეც. ბოსლების ახლომახლო ბედურებს გააქეთ ვეფოვი, იქმქებიან ბზისა და კაჭკაჭის ნარჩენში. ქოჩორა ტორთლებს მინდორში გასჭირვებიათ და სოფელში ჩამოფრენილან - გზებზე, საბძლების ახლოს, ან თავლა-ბოსლის ახლომახლო საყენეს ეძებენ...

ზამთარში დათვი ღრმა ძილს ეძლევა. თუცა ზოგიერთმა თბილმა იანვარმა შეიძლება გამოიტყოს და ტყე-ტყე ბურტყენით დაეხეტებოდეს. მეელი და შეღია სოფლისაკენ მოიწევს და, თუ საქათმე ან საღორე კარგად არ არის გამაგრებული, დიდი ალაპოთი ატყდება: კრიახი, ჭკვილი, მაღლების გაბმული ყვავა, კარში გამოსული პატრონის მაგარი შეძახილი.

ბავშვები არ უშინდებიან სუსხიან დარს, გამოუტანიათ ცივები და სოფლისპირა გორაკებიდან ფივალ-ხივილით მოაქროლებენ, ცოტა უფროსები თხილამურებზე დამდგარან და მისრიალებენ თეთრ მინდორზე...

უფროსები, ვისაც მიწასთან აქვთ საქმე, გაცსქებრიან თოვლით დაფარულ მინდორს და სიმშვიდენიით იღიქებიან. თუ ზამთარი თოვლიანია, ჭირნახულიც კარგი იქნებაო, ამბობენ: „იანვარი თოვლიანი - მოსავალი გულიანი“. მართლაც თოვლიანი ზამთრის შემდეგ ნიადაგში წყლის მარაგი დიდი გროვდება და ზაფხულის გავლბა ჭირნახულის ბევრს ვეღარა აკლებს. ზამთარი თუ ვეღვლიანია და მინდორ-ველებს თოვლი არ დაადო, ნათესს, ბაღს და ვენახს გაზაფხულიდანვე გაუჭირდება. ველებს ბაღსი თუ ამწვადდება, მალე გადახმება, საძოვარზე საქოვლი შეიერი დარჩება. ამიტომაც, რომ ვევალივანი ზამთრის შემდეგ, გაზაფხულდება თუ არა, სარწყავ ჯეჯილებს წყალს მიაშველებენ, გულიანად რწყავენ.

ზოგჯერ იანვარი თბილია, დღისით მზე ანათებს, გეგონებათ, გაზაფხულდაო, დღის ტემპერატურა პლუს 6-10 გრადუსი, სწორედ ამიტომ მყუდრო და თბილ ადგილებში, გურაში, აჭარაში, სამკერელოსა და აფხაზეთში ფოჩივარა, ხარისპირა, ცნენისკები და და ცხითვალა იფიქობებს. თვალს ახლებენ და სანიათონოდ გადაიშლებიან ხოლმე ეს ყვავილები

წითლად, პირისფრად და ცისფრად. ზოგან ბუჩქის ძირას გამოჩნდება აგრეთვე ტყის მარწყვის თეთრი ფურცლებიც.

საქართველოს ბალ-პარკებში თბილ ზამთარში, იანვარშივე აყვავდება ზოლმე იაპონური ხიმანანთუსი - ლამაზყვავილა ბუჩქი, რომელსაც ფოთოლი კარც ხანია გაცვივებია; ჩვეულებრივად კი ფონივარდაც, ხარისპირაც და ხიმანანთუსიც უფრო ხშირად თებერვალში ჰყვავიან. ასეთ ამინდში ზოგან მოლიც ისევე მწვანედ მოჩანს და ზამთრის სამოვარზე გაფენილი ცხვარი ჯერჯერობით ყოჩაღად არის; გულიანად წიწვის შემოდგომიდან შემორჩენილ მწვევს ბალახის გარდა, აზზინდას, უროს, ხურხუმოს, ყარდანს და სხვათ. ბარად იანვარი რაგინდ თბილი არ ივოს, მთა, ჩვეულებრივად, უხეთივლიანია. ხეს ტოტები ტყეში უშეჭირხული აქვს, დამდამობით ვინცა მინუს 9-15 გრადუსი მაინცაა.

საერთოდ მთელ საქართველოში იანვარი მაინც სუსხიანია. ზოგჯერ დასავლეთ საქართველოშიც, ჩვენი სამშობლოს ამ თბილ მხარეში, მოსალოდნელია მინუს 5-7 გრადუსიანი ვინცა, უმთარგეს დამდამობით; აღმოსავლეთ საქართველოში კი 16 გრადუსიანი ვინცაც ხშირია. საერთოდ თბილმა ამინდებმა ძალიან არ უნდა გავგავთამაშოს და თადარიგი ისეთი უნდა დავვიჭიროთ, როგორც ცივ ზამთარს შეუფერება, რადგან ჩვენში, საბოლოოდ, ზამთარი მაინც ზამთარია - საკმაოდ თოვლიანი და სუსხიანი.

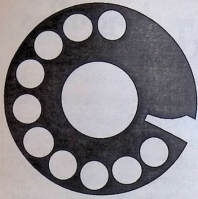
ზოგან შეიძლება კარგმა ამინდმა მეზვრე ვენახში გაიტყოს და სხელა დააწყებინოს, მაგრამ აჩქარება საჭირო არ არის, ვეღვლაფერს თავისი დრო აქვს. ჯერ ადრეა, ვინ იცის, ზამთარი როგორ მოიქნევეს კულს.

იანვარი და თებერვალი ნარიწვის ბაღების გასაშენებელი ნიადაგის მოსამზადებლად კარგი დროა.

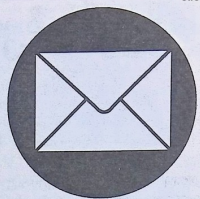
ვენახში, ბაღში, თუთნარში ბარაკენ, აფხვიერებენ ნიადაგს. შეაქვთ ორგანული და მინერალური სასუქი. ამზადებენ ჭიოკებს, ბოძებს. აგროვებენ მანებელების (ოქროყულა, კუნწელა ჭია, აბრეშუმქისოვი და სხვ.) მოზამთრე ბუდეებს და წვავენ.

ხანდახან თოვლი ისეთი დიდი რაოდენობით მოდის, რომ ლიმონის, ფორთოხლის, მანდარინის და სხვა ხეხილის ტოტს დრეკს და ამტკვრევს. ამ შემთხვევაში თოვლი უნდა დაებერტყოს ხის ტოტებიდან. თოვლი უნდა დაიმერტყოს აგრეთვე ბალ-პარკებში, განსაკუთრებით წიწვიანი ხეებიდან. წიწვიანებში თოვლის სიმომისაგან ყველაზე ხშირად კმადიი ზარალიდება.

აი, ამგვარად, იანვარში სამუშაო არავის აკლდა, არც დიდსა და არც პატარას.

„ნაქაქუისი“ საინფორმაციო სააგენსო „შაქსი“

12 გამაჩვენებელი

თბილისის მერიისა და საკრებულოს მიერ დაფინანსებული საქალაქო კონკურსის მონაწილე უფროსკლასელებს რამდენიმე თავისუფალი თემა შესთავაზეს, მათ შორის: „ფრეისის ცრემლები“, „თავისუფლება – ბედნიერება და სასჯელი“, „გლობალიზაცია და საქართველო“, „ჩარლი ჩაპლინის ფენომენი“, „ადამსაველი და დასაველი“, „ვინ არის ილია ჭავჭავაძე საქართველოსთვის“, „პოეზიის ხიბლი“, „დიპლომატიის ავტობუსში ვარდების რევოლუციის წლიისთვის“. ჟიურიმ, რომელიც ათბალიანი სისტემით აფასებდა მოსწავლეთა თხზულებებს, 12 გამარჯვებული დაასახელა. პირველი ადგილი 166-ე სკოლის მოსწავლე ანა ზადიშვილს მიეკუთვნა, მეორე ადგილზე მარამ კორინთელი გაიგდა (მე-10 სკოლა), მესამეზე – მისხილ ბენიძე (126-ე სკოლა), მათ გარდა, გამარჯვებულთა შორის აღმოჩნდნენ: ეკა როსტომაშვილი (მე-11 სკოლა), დათო ჩიღოლაშვილი (დემირელის კოლეჯი), ირინე ალიაშვილი და თამარ ბაქრაძე (ორივე 161-ე სკოლა), საბა ელაშვილი (165-ე სკოლა), სოფო ბარნაბიშვილი (მე-10 სკოლა), ეკა ცხომერია (43-ე სკოლა), ესმა ქეშელაშვილი (118-ე სკოლა), გიორგი მანუჩიანი (მე-9 სკოლა).

სკოპხები აჭაჩიან

აჭარის სხვადასხვა რაიონის სკოლების 100 მოსწავლე ზამთრის არდადეგებზე დედაქალაქის ვაკე-საბურთალოს თანატოლებს ეწვია სტუმრად. მას შემდეგ, რაც მონარდებმა დათვალიერეს თბილისის ღრესშენიანობები, ვაკის პარკში მათ და აფხაზეთიდან ლტოლვილ ბავშვებს ზემო მოუწვეეს. საზეიმო სცენაზე ერთმანეთს ცვლიდნენ პატარა მოცეკვავეები, მომღერლები, მსახიობები. დღის მეორე ნახევარში ბავშვების ერთ ნაწილს ვაკის პარკში მღებარე კლუბ „ბასტი-ბუბუში“ გაუმალეს სუფრა, მეორე ნაწილს კი გოლფის კლუბში უმასპინძლეს.

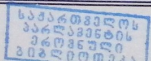
ზეიმი ყინულზე

თბილისის საციგურაო სპორტულ სკოლას 40 წელი შეუსრულდა. ამ საიუბილეო თარიღს მიეძღვნა ტრადიციული ფოველწლიური ზეიმი აღსაზრდელთა მონაწილეობით. სწორედ ამიტომ იყო ეს ზეიმი განსაკუთრებული ყველა მისი მონაწილისათვის. განსაკუთრებული აღმაფრენა და ხალისი ეტყობოდა თითოეული ნორჩი მოციგურავის ფინჯულზე გამოსვლასაც.

კომპიუტერული კონკურსი

წინასაახალწლო დღეებში საკრებულომ უმასპინძლა ჟურნალ „რეიტინგისა“ და ტელეკომპანია „მზის“ გადაცემის ერთობლივი პროექტის გამარჯვებულებს სოფო მჭედლიშვილს (130-ე სკოლა, X კლასი), ნინო მესხს (147-ე სკოლა, IX კლასი), გიორგი ბიჩინაშვილს (115-ე სკოლა, X კლასი), მედეა მიქიაშვილს (42-ე სკოლა, VIII კლასი), ანა ასლანიკაშვილს (173-ე სკოლა, XI კლასი). ყველა გამარჯვებულს გადაეცა რუსთაველის სახელობის მედალი და წიგნები, სოფო მჭედლიშვილმა კი, რომელმაც ყველაზე მეტი ქულა დააგროვა, საჩუქრად კომპიუტერი მიიღო. მოვლიანებით ახალგაზრდა ინტელექტუალები პარლამენტის თავმჯდომარეს ქალბატონ ნინო ბურჯანაძეს და საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს ილია II-ს შეხვდნენ.

23392

თქვენი ბედი თქვენსაკე ხელშია

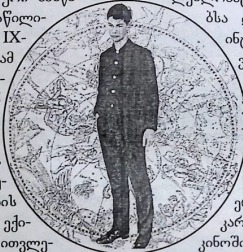
სულ 15-20 წლის წინ შეინ თანატოლების დიდ უმრავლესობას ძირითადად განსაზღვრული ჰქონდა მოწიფულობამდე საჯალი გზა: უმეტესი ნაწილისთვის სკოლა - უმაღლესი სასწავლებელი, სხვებისთვის - სკოლა - საშუალო სპეციალური სასწავლებელი, უფრო მცირე ნაწილისთვის - სკოლა - წარმოება. IX-X კლასში თითქმის ყველამ იცოდა, სად უნდა გაეგრძელებინა სწავლა, მშობლებისგან ჩაგონებული ჰქონდათ, რომელი სპეციალობა უფრო გამოადგებოდათ საზოგადოების ზედა ფენებში დასაძვირებლად, შეძლებული ცხოვრების უზრუნველსაყოფად. მოდამი ექიმობა იყო, პრესტიჟულად ითვლებოდა იურისტობა, ინჟინრობა, მასწავლებლობა, კარგ მომავალს უქადადა ეკონომისტობა, დიდი იყო სწრაფვა ფილოლოგიის, ჟურნალისტის, ისტორიის, უცხო ენებისადმი, პერსპექტიულად იყო მიჩნეული ზუსტი მეცნიერებები... იმათ კი, ვისაც უმაღლესში ჩარიცხვის იმედი არ ჰქონდათ, ფაბრიკა-ქარხნები ელოდებოდა: ელმავალმშენებელი, ჩარხმშენებელი, მეტალურგიული, ორთქლმავალ-ვაგონმშენებელი, ელექტროგამშვები, წინდების ფაბრიკა, მაუდკამპოლის კომბინატი, აბრეშუმის ფაბრიკა... რაიონებში კი შესაბამისად - კოლმუერნეობები და საბჭოთა მუერნეობები.

ეს უკვე წარსულში დარჩა. დღეს კი, როცა ასე ერთბაშად შეიცვალა და გამრავალფეროვნდა თვით ცხოვრების სტილი, უსაზღვროდ გაფართოვდა შესაძლებლობები, არჩევანი, იმატა ორიენტაციის სიძნელეებმაც, დიდი სი-

როულები მოიტანა ფასეულობათა სისტემის შეცვლამაც. წარმოუდგენლად გაიზარდა საკუთარი გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღების თავისუფლება, მაგრამ იმაედროულად ამ გადაწყვეტილების მიღების აუცილებლობაც მკვეთრად გაიზარდა. ბავშვებსა და მოზარდებზე სულ უფრო ინტენსიურად ზემოქმედებს სხვადასხვა სახის რეკლამა, რომელიც ძირითადად არდადეგების, დასვენების, შვებულების, „თავისუფალი დროის სამყაროდ“ წარმოადგენს ჩვენს სამყაროს. ახალგაზრდები იბნევიან, თუმცა ერთი რამ მტკიცედ იციან -

კარგი ცხოვრება უნდათ, ისეთი კინოში რომ ხედავენ, ისეთი, ყველა სხვა ქვეყანაში რომ ეგულებათ, გარდა საქართველოსი, ის კი მიახლოებითაც არ იციან, რა ორიენტირს უნდა მიჰყვნენ, ასეთი ცხოვრება რომ ჰქონდეთ. რაღაც მეტ-ნაკლებად გამოკვეთილ კონტურებს თითქოს ხედავენ - გზის გასაკვალავად, მეტ-ნაკლებად ხეირანი სამუშაოს საშოვნელად აუცილებელია ინგლისური ან უკიდურეს შემთხვევაში გერმანული ენის ცოდნა, კომპიუტერზე მუშაობის ჩვევების ფლობა. უფრო ნათლად მათთვის კიდევ ერთი რამ გამოიკვეთა - ფეხზე მყარად, და ძალიანაც მყარად, დღეს დგანან ბიზნესმენები, კომერსანტები, ბანკირები, პოლიტიკოსები.

ხვალ? ხვალ როგორ იქნება საქმე? საჭირონი იქნებიან XXI საუკუნეში საქართველოში მშენებლები, ზეინელები, ხარატები, ფეიქრები? მონიდომებს დღევანდელი ვითარების შე-

მხედვარე, ვინმე მასწავლებლობას, ექიმობას, ინჟინრობას, ისტორიკოსობას, ფიზიკოსობას... თუ ყველა პოლიტიკოსობას, ბანკირობას, დიპლომატობას, მეწივერობას, კომერსანტობას, ბიზნესმენობას მოიწადინებს?

ბუნებრივი მოვლენაა – დროს, პროგრესს, განვითარებას, ცვლილებებს საზოგადოებრივე-ეკონომიკურ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში – ხოლო საქართველოში ამჟამად უდიდესი ძვრებისა და გარდაქმნების ჟამი გვიდგას – გარდაუვალად თან სდევს ტრადიციულის უკან დახვევა და ახლის თამამი წინსვლა. წარმატება კი მხოლოდ ძველისა და ახლის შერწყმა-შეხამებას მოაქვს.

ყველანაირი პროფესიონალი დასჭირდება ჩვენს სამშობლოს XXI საუკუნეში.

ქვეყანაში უკვე დაიწყო ჩვენი თუ სხვისი ხელით დანგრეულ-დაქცეულის აღდგენა-აშენება – მამასადაძე, საჭირონი იქნებიან ხუროთმოძღვრები, ინჟინერ-მშენებლები, ხუროები, კალატოზები, დურგლები, მძღოლები...

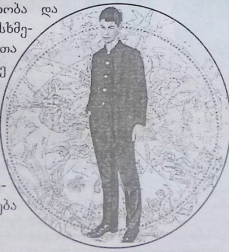
თანამედროვე მოთხოვნათა შესატყვისად აღაჭურვება და ამუშავდება ქარხანა-ფაბრიკები, რომლებიც მსოფლიოს ბაზარზე კონკურენტუნარიან ელმავლებსაც ააგებენ, ჩარხებსაც, თეთმფრინავეებსაც და ავტომანქანებსაც, საუკეთესო ფოლადსაც გამოიმუშავენ და თუჯსაც. ესე იგი, ახალ მოწყობილობა-დანადგარებზე მომუშავე ზეიწყლებსა თუ ხარატებს, მეფოლადეებსა თუ ქიმიკოსებსაც ულევად ექნებათ საქმე.

ფუნზე დამდგარ, მხრებგაშლილ, მოღონიერებულ ქვეყანას დაცვაც, ჯარიც ძლიერი უნდა ჰყავდეს. მთავრობა და ხელისუფლება ძალისხმევას არ იშურებენ, რათა გვყავდეს თანამედროვე ტიპის ძლიერი არმია. მფრინავეები, მშენებურები, მესახლერეები, მერაკეტეები, ყველა სახის სამხედრო სპეციალისტები, ოფიცრები პაერივით დასჭირდება ჩვენს სამშობლოს.

საერთაშორისო ურთიერთობათა ინტენსიური განვითარება, მოწინავე ქვეყნების გვერდით რომ უმზადებს საქართველოს ადგილს, უამრავ დიპლომატს, ეკონომისტს, მეწარმეს, მეცნიერს, კულტურის მოღვაწეს გადაუშლის ფართო სამოღვაწეო ასპარეზს.

არც მომავალში უნდა დაელოდო ჩვენს ქვეყანას კინო თუ თეატრალური ხელოვნების, მწერლობის, მხატვრობის, სიმღერის, ცეკვის თუ მუსიკის დიდებული ტრადიციების გამგრძელებელ-გამამდიდრებლები – რეჟისორები, მსახიობები, პოეტები, მწერლები, კომპოზიტორები, მუსიკოს-შემსრულებლები, მძღვრელები, მოცეკვავეები.

ოღონდ დღეს ისე, როგორც არასდროს, საჭიროა მაღალი პროფესიონალიზმი, განათლება, პატიოსნება, შრომა და დისციპლინა. ჩვენდა სავალალოდ, ჯერჯერობით ყველა ეს კომპონენტი იშვიათობა გახლავთ და ღმერთმა ნუ ქნას, ასე გაგრძელდეს. თავისი საქმის უცოდინარ, გაუნათლებელ, ცუდლულტურპატიოსნო, ზარმაცსა და მოუწესრიგებელ ადამიანთან საქმის დაჭერას, პარტნიორობას, საქმიან ურთიერთობას არაეინ მოინდომებს. ხრეკებითა და ტყუილით ერთხელ და ორჯერ თუ გაიტანს თავს კაცი, მერე კი ასეთინ უთუოდ გაირიყებიან საზოგადოების მიერ. არ გამოადგებიან საქართველოს ასეთები ისე, რომ ხვალ, ისე როგორც არასდროს, თქვენი ბედი თქვენზევე იქნება დამოკიდებული.

შორენა კობალავა

შორენა კობალავა ოზურგეთის რაიონის სოფელ ბოზეაურის საშუალო სკოლის მოსწავლეა. შორენამ ერთ თემად გააერთიანა თავისი ლექსები და ჩანახატები, „მინევენ სევდა“ უწოდა და მოსწავლეთა 58-ე სასწავლო-შემოქმედებით რესპუბლიკურ კონფერენციაზე წარადგინა. „შორენა კობალავას სულიერი სამყარო უფაქიზესი და მშვენიერია... იგი ფიქრობს, ნატრობს, დააბიჯებს და ეიმედება... მისი განცდები ხილულ მხატვრულ სახეებდ იღვრება და ამაღლებულს ხდის ყოფას“, - ასე ახასიათებს შორენას მისი ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი და თემის ხელმძღვანელი ქალბატონი თამარ ყურაშვილი.

შორენას ნაწერებში აშკარად იგრძნობა მისი ფაქიზი სული, მშვენიერი, პოეტური სახეები, მეტაფორები, შედარებები მის პოეტურ ბუნებას, მოვლენებისა და საგნების მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელ ხედვას წარმოაჩენს და გვაფიქრებინებს, რომ მომავალში მისი ხალხის ნიჭი აუცილებლად გაბრწყინდება.

მაჩვენე სევდა

რას მაქარგავენ ხორბლისფერ თიშებზე წვიმის წვეთები ანცი ხელებით...
 ნაძვის ხეების მწვანე სუღარა,
 შემოურყალავთ ქარებს ვედრებით...
 ნაცრისფერია სამყაროს ფეთქვა,
 მე ნაცრისფერით ვერ შემოგებდებით...
 მე მოვიდიოდი, ბილიეი დღეთა
 იმოსეოდა ბლონდით, ფერებით...
 შენ, დედამიწვე, მიჩვენე სევდა,
 შენს წყლულს დაეძებ ხელის ცეცებით.

ვინა ვაი ახლა?

ანგელოზების იმღერა დასმა...
 შემოდგომაა მწუხრი სევნებ-სევნებით...
 იმ გაზაფხულის მტვრიანი კაბა
 ნარცისებით და მაჩიტვლებით მირწვედა აკვანს,
 როკვას ხარობდა გადამწეკილი ხელის მტვერებით...
 დამეყვება ფიქრი... ვინა ვარ ახლა...
 თვალებს ვაყოლებ სიყვარულს, უფეროს...
 და შევთხოვ უფალს, ნუ დამიბრძანებს,
 ნუ მომიხშირებს დღეებს უშვოს...

დაგტიხი, გაზაფხულო...

ცისფერ მინებზე წვიმის წვეთები,
 ვერცხლის ხორციან მარგალიტს მითოვს...
 ქარის ხმანი ქარგული გამა
 იღუმალებას ყვავილებს ამცნობს...
 ტყემლის რტოების რძისფერი ცრემლით,
 დაგტირი გაზაფხულო...

სასაფლაო

ყველაზე მეტად იები ჩქარობს
 ღობე-ფორეთა მოვარაყვას...
 ყოჩივარდები გამართავს დაკლურს
 და გაზაფხული არა მზანება,
 ცხადად მორბენს ყველა გარდასულს,
 რომ სული ლურჯი სევდით აავსოს...
 მერე ჭადრები, ქარვისფურცლები,
 ხელისგულებით ფარდავს გააწვოს...
 სითითრემში კი... ისე ჩუქმა სასაფლაო,
 როგორც არასდროს...

თოვი მოვის

თოვილი მოვიდა ისე უცებ,
 ვამისთვის არცრა უჩვეულოა...
 ისე ხშირია ფანტელები, ისე სულსწრაფი,
 დრო თითქოს მათთვის გათვალულია...
 თხილის რტოების მეტყველი სევდა,
 ფუნჯის თეთრ ბეჭერებს აათამაშებს...
 ციდან ამბებს თუ ელოდა მიწა,
 ხელი ვუწვდინე ფიფქებს-ბარათებს,
 წასაკითხავი ისე ბევრია... უფალო,
 ჩემი ხეიდრი გამანდე...

მზეო, ამოდი!..

შენ სულთა სუნთქვა ხარ, მზეო,
 და ვერ იქნები მარტოოდენ ჩემი...
 წვილ ალვის ხეთა წარიღ წვეროკანებს,
 წელზე მოხვევა უზრახავთ შენთვის...
 იმ ტაფობს ახსოვს თბილი თითებით
 გამეტებული ბოლო ალურსი...
 მზეო, ამოდი! ნატერას და ხმობას
 ნუ წაუჯრუბს, ყველგან რომ ვკვსის...
 მზეო, ამოდი! სულ ტყვილია,
 ნოტიო დღეთა გადასახედი...

რომანოვ ვერცხვად რომ ვაცაიქცნებ...

როდესაც ქალბატონი მკაე მახარებე ოპერისა და ბალეტის თეატრში საბალეტო სექტორის მენეჯერებს შორის თავის მონაწილეობას ანამორფირებს თვალის ერთი შეველებით გამოარჩევს ხოლმე, გული სიხარულითა და სიამაღით ევსება, რადგან კვლავ და კვლავ რწმუნდება, რომ მიადგინა მთავარ მუხანსს, რომელსაც საბალეტო სტუდიის შექმნისას იმავად.

ეს სტუდია 1997 წელს ჩამოყალიბდა თბილისის №1 კლასიკური გიმნაზიისთან და თანამოსწრე მეგობრებთან ერთად მის შექმნაში ქალბატონი მკაეს გიმნაზიის დირექტორი ქალბატონი ლიანა შერნაილიც დიდად დაეხმარა. ისე, როგორც ბიჭების უმრავლესობა პატარობაში ფეხბურთელობასა და კოსმონავტიკაზე ოცნებობს, გოგონების დიდი ნაწილი ბალეტობას ნატრობდა და მათთვის არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, განიხილეთ თუ არა საბალეტო მონაცემები. სწორედ ამ მომენტებს თვალისწინებენ ქალბატონი მკაე და სტუდიის პედაგოგები, როდესაც არცერთ ბავშვს არ ეუბნებიან უარს სტუდიაში მიღებაზე, იღებენ მსუქნებსაც, მოუწვლებსაც, დაუბეჭევენ მუსიკალური სმინის პატრონობას და ყველა მათგანს ხუთი წლის მანძილზე მოხდენილ მიმოხივას, ნარნარ და გამართულ სიარულს, თავის ლამაზად დეკორას ასწავლიან, უბეჭევენ გემორებისა, აყვარებენ ხელოვნებას, ბალეტის ცარე მკურნებლებად ზრდიან, ხოლო თუ პატარა ფერებიში უტყუარი საბალეტო მონაცემების გოგონა გამოჩნდება, მას ქორეოგრაფიული სასწავლებლისკენ უწოდებენ ზუსტად, როგორც წესი, ბიჭებს სტუდიაში იშვიათად მიიღობენ და ამიტომ უფრო ხშირად, აუცილებლობის შემთხვევაში სექტორში მონაწილეობისთვის პატარა ბიჭურების მოწვევა უწევს.

ქალბატონმა მკაემ პირველი დიდიანვე ერთი ხელისკეობით გამსჭვალული თანამოსაქმე მეგობრის შემოვირბა - ახალი მუსი, მანანა კოციბა შვილი, თამარ ანდრონიკაშვილი, მანანა გუნია, ბილი დროს მათ მწვევერი ნინო ბაბუხაიაც შეუერთდა და ასე შეიკრა პედაგოგ-მასწავლებელთა მართლაც დიდიხული დასი, რომელმაც პატარების მშენიერების სამყაროსთვის ზიარება იტვირთა.

შეკადინებოდა სტუდიაში კვირაში სამეკრ ტარება და ბავშვები ორო-ორო საათის მეკადინებოვნ. აქედან ერთი საათი ცეკვას ეთმობა, ერთი - თეორიას. გულისხმობი, ალერსიანი, საქმის ჩინებელი მცოდნე პედაგოგების ხელმძღვანელობით პატარები ეუფლებიან ბალეტის ხელოვნების ანაზანს, სწავლობენ ბალეტის, ზოგადად ხელოვნების ისტორიას, ქარავას, ხატვას, ცეკვის მასწავლებლად ქალბატონი ამაზე დიდად მოსიყვარული, მუსიკალურ ნაწილს კი სტუდიის დამთმულად მუშაობს მუშაობს.

თეორიულ გაკვეთილებს, როგორც წესი, თან ახლავს ვიდეომასალების, სლაიდების, ფილმების წინება. სწორედ ფილმების ხამუქებით ეცნობიან სტუდიის აღსაზრდელები ვანუკერაშვილი ვანუკერაშვილის, ნურიევის, ბარაონიოვის და ბალეტის სხვა ვანუკერაშვილის ხელოვნებას. პატარების ხშირი სტუდიაში არიან ქართული ბალეტის დიდოსტატები ვერა წერხაძე და ზურან კვალიშვილი. თითოიანც ხშირად დიდან საბალეტო სექტორებზე თანამშრომლებთან თუ უფროსებთან ერთად, თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის თითქმის მთელი საბალეტო რეპერტუარი აქვთ ნანახი. უმრავლესობას ყველაზე მეტად „მკანტურა“ მოსწონს. სტუდიის მასწავლებლებმა სწორედ პეტრე ჩაიკოვსის ეს მშვენიერი ბალეტო არჩიეს

(ცხადია, რედაქცია შეველილი სახით) ფართო საზოგადოების წინაშე დემონსტრაციისთვის და ამ პირველი წარმატებით ფრთამსებობდებმა, რაც მათეულ „მკანტურას“ ხედა წილად, მას შემდეგ კიდევ არა ერთი სექტორული მომზადეს: „მხინარე მშეთუნაბი“, „ლურჯი ფრინველი“, „კობაკი“, „სამადგელი ივისი ჭკუჭი“ და სხვა. ყველა ამ საბალეტო წარმოდგენას სტუდიელთა შესაძლებლობების შესატყვისი ინტერპრეტაციით, როგორც წესი, ბატონი თამარ ვამიკიე დავის, მხატვარი კი ანა კალატრონიშვილი გახლავთ. სწორედ ამ უკანასკნელის უშრეტი ფანტაზიის წყალობით, თითოეული დანების სცენოგრაფიაც და მონაწილეთა კოსტუმებიც ყოველთვის უაღრესად ხატოვანი, ორიგინალური და უნარბილ ძალიან ლამაზია. ყველა განსაკუთრებული მასუბნებელობითა და ხალისით ეზადება სექტორულიებისთვის, ყველა სიამოვნებით ამზადებს თავის როლს თუ პარტიას, არაუნი ბუნუნებს და არაუნი იღლებს. თუცა ისეთი შემთხვევებიც ყოფილა, როდესაც ვიღაცამ გოგონა უყვარბოდა, სხვამ კი თავგობა, მაგრამ პედაგოგებს ისეთი თვისებებით შეუკუთით აღერსიანი სიტყვებისა და ფანტაზიის მოშუკელებით იგივე გოგონა თუ თავი, რომ ლამის თავიდან მათ დამწუხრებლს სხვა ბავშვები შესეკვლიან როლში.

უდიდესი საბალეტო მოუტრანა ბავშვების ოპერისა და ბალეტის თეატრის სცენაზე წარმოდგენილმა „ლურჯმა ფრინველმა“, რომელმაც ცარვად გამოჩინდა სტუდიის პედაგოგ-მასწავლებლების რუღუნებისა და შრომა-ცარვის ნაყოფი. მკაე მახარბის სტუდიის აღსაზრდელებმა ამ ზამთრის არდღებზე ხამუქი უნბის თეატრის სცენაზე გამართულ სასახლო სადამოებზეც აჩუქეს საკუთარი ხელოვნება და როგორც ყოველთვის, დიდი მორჩინება დამსახურეს.

დღეს საბალეტო სტუდიაში 151 მოსწავლეა, განაწილებული მათი ნაწილი დამუშავებობა მშობლიურ სასწავლებლს და თან გააყოლებს ბალეტის სიყვარულს და ცოდნას. მდღეობებს პედაგოგ-მასწავლებლების მიმართ, რომლებიც მრავალი წლის მუშეუბაც ხარუზიანს თუ მხეცარ-მხეცარით, ხელოვნების, ცქროლ კი ბალეტის ცოდნითა და სიყვარულით შეუვლილად ამოიწინებ მათში საკუთარ აღზრდალებს. ახალი სასწავლო წლიდან კი მათ ბალეტობაზე მეოცნებე სხვა 5-6 წლის ბავშვები შეეკვლიან, რომლებიც მათთან ერთად გაივლიან ფერვებად ჩამოყალიბების ხუთწლიან ცვლს, ენობარებს ულამაზეს ხელოვნების საუბელებს, შეიძებენ საწესი ცოდნის საკრიული ხელოვნების შესახებ, თეატრების სცენაზე გამოსვლის დიდ სიხარულს და მდღეობარებს, მერე კი გაყვარბობიან მშვენიერ გეუფება ვადამეულებს...

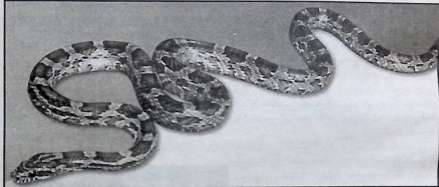
მეგობარი

ნიკოლოზ იოსებია

ის-ის იყო ბაღის მორწყვა დაემათაერ და, მდინარის ნაპირზე ცხელ ქვიშას მიფიცებულმა ბიჭვამა დამბასხეს:

- მოდი, ნიუ მოდი! იბანავუ და ცოტა დაიხვეწე, თორემ მოკვები, შე საწყალო. ხომ ვიცით, რომ უთენიაზე დაიწყებდი რწყვას.

მართლაც, რიტარაზე გამაღვიძა მამანქმმა, დამომძღრა, როგორ უნდა მომრწყვი ბაღი და თითონ გადადგებულ საქმეზე სადაც წავიდა. 13-14 წლის ბიჭი ვიყავი, შრომაში უკვე კარგად გაჩაფული და დაჯალება „ფრიაღზე“ შევასრულე. მიხაროდა, როცა მამანქმა ჩემს ნამუშევარს დაღვიძიდალ შევაესება და შემაქვბდა ხოლმე: „- ფრიალ! კაცი ხარ კაცური“, - მეტყვოდა და გამიღიებდა. ეს ვეულაზე დიდი ჯილდო იყო ჩემთვის. აი, ახლაც დაემათაერე რწყვა, თიხი ჭერისს ხუზე მივაყურედ, ჩავდექი რუმი და მუხალაზე ტაღახან ფეხებს ეიბან. ბაგაფის განწირული ხმა შემომეხმბა. ერთი კი იჭყილა საბრალომ და ჩაწურდა. ერთი ეფილი იქით, საიდანაც ხმა მომესმა და დაეინახე რომ უშუაღველი გველი მისრიაღებდა, ბაგაფი გადაეგლასა და ახლა მის მოსანეღებულად შესაფერისს, მფერორო ადგილს ექებდა. ბაგაფი ჯერ ისევე ველის არეში ჭინდა განრილი და სრიაღში ხელს უშლიდა. ეწელი თიხს, მიეწუნე და ისეთ ადგილზე დაეცხე, რომ საღ-საღამითი ბაგაფი გადმოსტა, ჩემს ფეხებთან დაესკდა და თავისი დაჭვეტილი თვაღებით მომანერდა - ამკარად მაღლობას მიხილდა. იმ წუთში უღაღრა გამასხენდა, ბაგაფი მწითონახე ქალიშვილად რომ გადაეცა, მაგრამ სასწაული არ შედგა. ერთი ორჯერ დეპუღავქ! - ო დიბახა და კომბოსტის ფოთლის ქვეშ შექებრა. გველი მდინარის პირას, ღრმად დამბარბე, მიხაროდა, რომ მაღლი მოქისხი და გაამაღველი ბაგაფი ჩემს ბიჭვითან.

- გამარჯობათ, ბიჭვო!
- გაგიმარჯოს! ახლა შენზე ვლბარაკობდით, რამდენს შრომობ ნიუ... - სყოლა, ბაღი, ტყიდან ზურგით შემის ზიფა, დახეწევა, დაბობა, დაღავება... შენ მეტი არაფერ არის თქვენს ოჯახში?
- ძალიან კარგად იცით, რომ ოჯახში კიდევ დედამამშიწელიც მუკეს და შრომლებიც, მაგრამ ის არ გეცოდნათ, რომ დიდ ოჯახს, შრომავე დიდი უნდა და აბტომ ვველანი უშრომობთ. სამაგაფედ, მთელი ომის პერიოდი ისე გამოეიარეთ, არ მოეგეშიენია.

- მართლაცა ეს კაცი, რას თორემ! მუშაობისგან არის ცლავები რომ დეკაწორული აქვს, თორემ უსაქმური რომ იყოს, შენსაგით თაგვასიგებული იჭებოდა, მავე ღორით რომ გაქტეს მუცელი, - უთხრა ფრანტალა გვიამ „როგა“ გულას, რომელსაც დიდი ლოყვისი გამო „ლოყას“ ეგახილდი. ახორხიცდენენ ბიჭვები „ლოყას“ გარდა ვველანი იცინოდენენ.

- ბიჭვო, იცით, რამხელა გველი მოეკალი ბაბომ?!
- რას უწოდებ?
- ბაგაფი გადაეგლასა, მე კი ის ბაგაფი გადაეგარინე. ისეთი მაღლიორი თვაღებით მიყურებდა, მჭირა, ცრემლიც კი გადმოუგროდა თვაღებდან.
- კი, მაგრამ, ბაგაფის გადაგარინებდა გველი რომ მოეკალი, ვე საღაური ლოყავა? გველმა თუ ბაგაფი. ხელიყო და თავივი არ გადაეღლასა, რით არინოს თავი? აბა, ლოყა გულასაგით ბო-

მომხრობა

რწმის და ჩაქაფულის ხომ არ შეუკამ? - მითხრა კოტემ და ირონიულად გაიღიმა. ვერაფერიც ვერ ეუთხარი, - მართალი იყო კოტე.

მდინარის ნაპირზე, იქ, სადაც გუბე ვველამ ღრმა იყო, უშუაღველი ლიდი ეგლო, ოღესდაც მდინარის მიერ მოფორებული, სუფთა, გაკრიაღებული და ბაგეების ფეხისგულიებით გასაბული ზედაპარით. იქიდან ეტბტბობდით ხოლომე გუბეში. ერთხანს ფსკერზე ვიყავით გაყურსულები, მერე, ამოფოფილი თავს და ღრმად ჩავისუწითავდით. ახლაც მასსოვს, ცხვირიდან სახულეში გადასული კამკამა წელის გემო, ვერეს წყალს იმ ხანებში, გარდა იმისა, რომ ბაღ-ბოსტნების სარწყავად, საბანაოდ და სათევზაოდ ეიწუნებდით, ესეამდით კიდევაც, რა თქმა უნდა, აუცილებლად უთენიაზე უნდა მოეგეშიარაგებინა თუ არადა მდინარის ნაპირზე ორმის ამოფოფობით, ჩაგებდობდა შიგ წყალი, დაწლებდა და უკვე გაყოღტრულ-გასუფოთავებული იყო. მდინარე ვერე დიდ სამაღლო საქმეს უკეთებდა ჯერ სათივისენ მებღარე ხოლულების მოსახლეობას. შემდეგ გაყის, ვერისა და საბრალოს ბაგეშვებსა და მობრადებს. ამ პატარა მდინარის წყაღობით ჩემს თაბისს გოგო-ბიჭვებსა ვველამ ცურვა ვისწავლეო.

კარგად რომ დავიღაღე ცურვა-ეწითითი, ამოვედი და ცხელ ქვიშაზე დავეგედე ისედაც ძინდაღული ბაგაფი და თვაღებით თავისით მიმეღულა. კარგად რომ ჩამებინა, ჩემს თავმოჭრული გველი მემისხნა. ვითომ ტანი ცალკე ეღაყურებოდა და თავი ცალკე. პირი დავლო და მელაღაგებობდა:
- რა მიქნა, ბიჭო, ეს?! შენი აზრით სიყუთე ბაგაფი. მაგრამ მე რომ თავი მომაჭერი, მაგას არაფერად რომ მიხედ, იქ თორეფაიღებთან მიქნარე დგას, ხალხში მეტრავას ექიბან. ერთი-ორი ცალი მოწვეტებ, სიპი ქვევით კარგად დნავე, ორთავე გადანაჭერს წაუსვი, მერე მრავალძარღვას ფოთლი შენახეუ, ტრითფის ლაწითი გვიარა და გაეცოხლებდები. წადი ჩქარა!

წაველი, მასსოვს, რომ მართლაც იფა იქ ის მცენარე, მოვიტარე, კარგად, წინდაღ დაეგადა და ვველაფერი რომ გაეკეცო, როგორც გველმა მითხრა, თვაღის დახმამაქმამი შეუპოვოდება. გაუხარდა, კულზე შეღდა და მაღლობა ისე გადამხვდა. მერე ქვიშაზე გავსე და ორთავე ფეხზე გადამასლივინე. გველის სიციქემ განკვიდა. მომყოფიებული წამოტბენი და... ატვდა ერთი სიციღ-ხარხარი. კოტეს ხელი „მღარავის“ ნაჭერი აჭერა ხელში, სწორედ ეს „გველი“ იყო, ფეხებზე რომ გადამასრიალდა ძიღში.

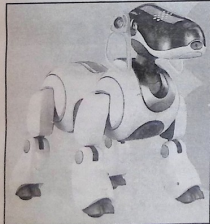
გამარჯობა, რობოტო!

საიდან წარმოდგება სიტყვა „რობოტი“?

სიტყვამ „რობოტი“ პირველად გაიჟღერა 1920 წელს, ჩეხი მწერლის კარელ ჩაპეკის პიესაში „რ.უ.“. თავად ჩაპეკის თქმით, ეს სიტყვა მისმა ძმამ იოზეფმა მოიგონა, რომელსაც თურმე პიესის ავტორი დაეკითხა, რა სახელი დაეარქვა ხელოვნურად შექმნილ ადამიანებსო. თვითონ მწერალს მოგონილი ჰქონდა სახელი „ლაბორები“ („ლაბორ“ ლათინურად მუშაობას, სამუშაოს ნიშნავს), მაგრამ არ მოსწონდა. იოზეფი ამ დროს მოლბერტთან იჯდა და ხატავდა, ისე რომ ხატვისთვის თავი არ დაუნებებია, მან ჩაიბურტყუნა: „თუ ლაბორები არ მოგწონს, რობოტები დაარქვი...“ მწერლის ძმამაც ფუძედ იგივე ლათინური სიტყვა აიღო, ოღონდ ჩეხურ ენაზე თარგმნა ის და მიიღო სიტყვა „რობოტი“, რომელმაც ერთხელ და საშუადა მოდ დაიმკვიდრა ადგილი მსოფლიოს ყველა ხალხის ლექსიკაში.

ძალი-რობოტი

ახალი თაობის ძალი-რობოტი მძლავრი მიეროჩივით არის აღჭურვილი, რომლის წყალობითაც ის თავის წინამორბედებზე

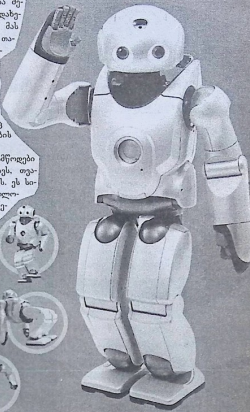

რობოტი

QRIO

60 სანტიმეტრის სიმაღლის რობოტი QRIO-ს ბევრი რამის კეთება შეუძლია (ამაში, სურათებს რომ დახედო, თავადც დარწმუნდები). მას ინტერნეტი შეღწევა ძალუხს, თანაც ვოკალური საფრენის გარეშე. სულ ცოტად და QRIO შერის თანატოლებს შიზოლო-ფილი სათამაშოების თუ სახელომწველების დაღვაწეობაში მიუბმარება. სადაც შენურთული ტანსაცმლის მოძებნაშიც და ინტერნეტიდან ახალი აპების ამოცრუებაშიც.

QRIO-ს მოძრაობებს გადამწოდები და ცოცხა კომპიუტერი მართავს, თვალბო-კაფრები კი ხანგრძლივად, ეს სიმათიური რობოტი სულ შეიძლება იქნას იწონის. ფასი კი ფუძემდებლურ ავტომანქანისა აქვს.

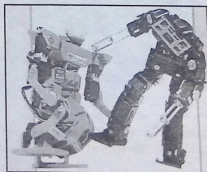

ბევრად სწრაფად აზროვნებს. როცა ამას საჭიროება მოითხოვს, ხელოვნურინტელექტიანი ძალი თვითონ მიიბრუნებს ხოლმე დამუხტვის წყაროსთან, დაიმუხტება და მზად არის კვლავაც შესასრულო ადამიანის ბრძანებები. ძალი-რობოტი სახეზეც ცნობს თავის პატრონს და ხმაზეც, სულ მას 100 განჯარულების შესრულება შეუძლია.

რობოტების ორთაბრძოლა

იაპონიაში ჩატარდა მორიგი ჩემპიონატი ბრძოლებში რობოტებს შორის. შეჯიბრებაში მონაწილეობდნენ ადამიანის მსგავსი რობოტები დისტანციური მართ-

ვით. „XXI საუკუნის გლადიატორები“ ხელჩართულ ბრძოლებში ცდიდნენ ძალებს. მოწინააღმდეგეები ჯერ პირისპირ – ერთი ერთზე იბრძოდნენ ერთ-ერთის ნივთზენამდე, მერე – „კედელი კედელზე“ და გამარჯვებულად ცხადდებოდა ის, ვინც ყველა დანარჩენ მებრძოლს რინგის მიღმა გააძევებდა.

საფრანგეთი

ტყუპების დედაქალაქი

საფრანგეთის ბრეტანის დეპარტამენტის პატარა სოფლის პლეკადეის მცხოვრებლები მშობლიურ სოფელს საბაყაოთ უწოდებენ ტყუპების ევროპულ ცენტრს. სოფლის შესასვლელთან აღმართულ ფარზე ასეთი წარწერაა – „პლეკადეი. ტყუპების სოფელი“. პლეკადეელები არცთუ უსაფუძელოდ ჩემულობენ ასეთ სახელწოდებას – სოფელში, სადაც 1525 ადამიანი ცხოვრობს, 32 წყვილი ტყუპია. ზოგი აქაური მკვიდრია, სხვები სხვა რაიონებიდან გადამოსახლდნენ აქ. „თავისიანებიან“ ერთსულაც აქაური ტყუპი გოგონების მამას აღენ ღონეს აზრად მოუვიდა პლეკადეკში ტყუპების შეკრების გამართვა. პირველი ასეთი თავყრილობა 1994

წელს გაიმართა და მასში 300-მამ ტყუპმა მიიღო მონაწილეობა. მრავლიანობით აქვე შეიქმნა ტყუპების ასოციაცია „ორნი და უფრო მეტი პლეკადეიან“. ცოტა ხანში ტყუპების შეკრებებმა მსოფლიო მასშტაბები

მსოფლიო ჯიდიო ჯიდემა

შეიძინა და ისინი საერთაშორისო დღესასწაულად იქცა. შარშან ფესტივალში „ორნი და უფრო მეტი“ სხვადასხვა ეროვნების 8000 ადამიანმა მიიღო მონაწილეობა.

რუსეთი

წყალქვეშა ცურვის მოყვარულთა კლუბი

დაიფინგი – აკვალანგიო წყალქვეშა ცურვა ძალზე პოპულარული მთელ მსოფლიოში. სპორტის

ამ სახეობის მოყვარულთათვის მოსკოვის უნივერსიტეტის მთავარ შენობაში ფუნქციონირებს „წყალქვეშა კლუბი“, რომელშიც უფროსებთან ერთად პატარა დაივერებაც დადიან. კლუბის ნორმი წევრები წარმატებით გამოდიან მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში გამართულ დაიფინგ-მოუბებში.

აშშ

კომპიუტერი ბავშვების მოტორიკას აუმჯობესებს

ამერიკელი პედაგოგები და ფსიქოპატრები იმ დასკვნამდე მივიდნენ, რომ სკოლამდელი ასაკის ბავშვები, რომლებიც კომპიუტერს იყენებენ, უფრო მომზადებულები

არიან საშუალო განათლების მისაღებად. მათ მიერ ჩატარებულ გამოკვლევებში სამიდან ხუთ წლამდე ასაკის 122 ბავშვი მონაწილეობდა. პატარებს საშუალება ჰქონდათ კვირაში 3-4-ჯერ ემუშავათ კომპიუტერზე. გაირკვა, რომ ისინი არაკომპიუტერიზებულ თანატოლებზე წარმატებით გადაინ სკოლისთვის მოსამზადებელ ტესტებს. დადგინდა, რომ კომპიუტერი აუმჯობესებს ბავშვების მოტორიკას, ეხმარება მათ ციფრებისა და ასოების ამოცნობაში.

მაკაედონია

10 წლის მხატვრის მსოფლიო აღიარება

სტეფან პლეშონიჩი სულ 10 წლისაა და მაკედონიის დედაქალაქ სკოპიეში ცხოვრობს, მაგრამ მის შემოქმედებას უკვე იცნობენ მსოფლიოს რამდენიმე ქვეყანაში. ხატვა სტეფანმა ხუთი წლისამ დაიწყო და სადღესღობ უკვე 300-მდე

საოცარი ტილო აქვს შექმნილი. იმაზე, თუ როგორ აფასებენ პატარა მხატვრის ნიჭს, ის ფაქტიც მეტყველებს, რომ „აბსტრაქტული ექსპრესიონიზმის“ სტილში შესრულებული სტეფანის ნამუშევრები ხუთჯერ გამოიფინა მსოფლიოს სხვადასხვა მუზეუმებში, ცოტა ხნის წინ კი პარიზში მისი პერსონალური გამოფენა მოეწყო.

წიფის მხატვრობები

ზორა ნიჟნაიკა

XI საუკუნეში გიორგი მთაწმინდელმა ათონის მთაზე 80 უპატრონო ბავშვი წაიყვანა ქართლიდან.

ზარების რეკვა-დარისება ისმის ვოდებად, ერთი და ბერი ეკლესიის ბჭესთან გროვდება. სამშობლოს ტოვებს ფერმკრთალი და სახეგამშრალი ობოლ ბავშვთაგან შეკრებილი ქრისტეს ლაშქარი. მშვიდობით, კოხტა ჭალაკებო, კოხტა კორღებო, გერასდროს ენახავთ, სამუდამოდ ალბათ ვმორღებით.

მაიქეთ ჩხაუნა ფანდორები, მაიქეთ ცელოები, არა შუბები, მახვილები თუ მშვილდ-ისრები და ობოლ ბჭებს ათონისკენ მაიკლოებენ კერიის კვალი... იაენანა... ყრმობის სიმბრები. და ერთი მუჯა, ერთი მუჯა მიწა ქართული, რომლის სურნილის იქნებიან მუდამ ნატროლი.

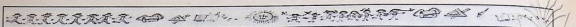
ქართველი კაცი, თუნდაც ბერი, განა მოცდება - მრავალგობიერს დათესავენ ყანა-ბოსტნებად. კრიმსულის, ლალუს, „შენ ხარ ვენახს“ ათონს დარგავენ, ვზიან ხარდნებს მომართავენ, როგორც სავარაუდოდ, ხვალ-ზეგ ურჯული მოგვადება ურიცხვ რიგებით.

ხვალ-ზეგ 80 შეცხივნით ცოტა ვიწუებით, მაგრამ ქართული საგალობლის, ქართული წიგნის 80 მხათეოქრობიერი მომავალს გეეწინს. ქართული სიტყვა ხვალ სხარულის მოისთვლის ნეტარს, ხვალ ფუტკარივით შეაგროვებს ღმერთების ნეტარს.

უცხოთა სობრძეს, ნიჭს ზეგარდმოს, აზრს მოწინავეს და ქართულ სულომ, როგორც სუამი, დააბინავენს. მილაღას დიდი ათონელი 80 ბოჩოლას, 80 ურა გვიცს, 80 მგლის ლეკვს და 80 შუქვარს... - ჭა მშვიდობისა, წინაბრებო, მე გლოცავთ შორით, საუკუნიდან მეოციდან მე თქვენი შუქ ვარ - მათ დაუთეს ქართულ წიგნს ურიცხვი კულატარი,

სიტყვას უწრუბუნებდნენ ცხრა ზღვა, ცხრა მთა ვადავლოლს, უწურიათ წიგნები მამულისთვის მლოცველებს - წევარამი ღამეები ცისკრებად ვადმოწურეს. წყეული ღამეები მრავალი ასეული მთვარის ჩაღმინებად მამულზე შესეული. ... წარსულიდან გვეყივის ვადარწმინდი წეროსებრი ათონზე ატანდილი სული საქართველოსი.

პითხვა — თქვენი

ჩოგოჩი ამბობენ და ნეჩენ, 2005 წელი მამლის წელია. ჩას ნიშნავს ეს და სა-ეხთოდ, ჩა აჩის ასტროლოგია, ჰოჩო-სეყოჰი? სხვა წლები ჩომეღ ნიშანს ატა-ჩებს?

კესო ტატალაშვილი, ადიგენი ასტროლოგია, ვარ-სკვლავთმისნობა ერთ-ერთი უძველესი მე-ცნიერებაა, იგი უხსო-ვარ დროში ჩაისახა. მისი პრაქტიკულად გა-მოყენება კი ჩვენს წე-ლთადრიცხვამდე ოთ-ხი-ხუთი ათასი წლის წინათ დაიწყო. პირე-ული ასტროლოგები შუმერები, ბაბილო-ნელები, ქალდევე-ლები იყვნენ... ასტრ-ოლოგია ადამიანს შეიმეცნებს არა რო-გორც ცალკე არსე-ბას, არამედ რო-გორც მთლიანი სა-

მეაროსეული შერწყმის შემცირებულ მიკროინდივიდუალობას. აქვე იმასაც დავძენთ, რომ ეს მეცნიერება გელათი-სა და ივალთოს აკადემიებშიც ისწა-ვლებოდა.

„ჰოროსკოპი“ ბერძნულად დროის მაჩვენებელს ნიშნავს. ასტროლოგიური ჰოროსკოპი ორი გარემოებით განისა-ზღვრება — მზის, მთვარის და სხვა პლანეტების მდგომარეობით და ზოდი-

აქოს ნიშნებისა და თანავარსკვლავედ-ბის განლაგებით ადამიანის დაბადების მომენტში. ჰოროსკოპის შესადგენად აუცილებელია დაბადების ზუსტი დრ-ოს (საათის და წუთისაც კი) და ადგი-ლის ცოდნა...

ბოლო ხანებში მთელ მსოფლიოში ფართოდ გავრცელდა აღმოსავლური-

ჩაეცოდ მაინკლამაინკ ძაძლის წელი?

იაპონური, ჩინური, ვი-ეტნამური კალენდრე-ბი. ჰოროსკოპები, რო-მლებშიც გამომდინარე ადგილობრივი რელი-გიიდან, წელთაღრი-ცხვის სისტემიდან და ძველი ფილოსოფიიდან, გამოიყენება სხვა-დასხვა ნიშნები, სი-მბოლქა, ბუნების ხუთი ელემენტი: ხე, ცეცხლი, მიწა, ლითონი და წყალი. ბუდისტურ ზოდი-აქოში შემავალი თორმეტი ცხოვე-ლია: თაგვი, ხარი,

ვეფხვი, კურდღელი, დრაკონი, გველი, ცხენი, ცხვარი (ვერძი), მაიმუნი, ქა-თამი (მამალი), ძაღლი, ტახი (ღორი). ამ ზოდიაქოთი წლევეანდელი წელი მა-მლისაა. ძველი გადმოცემის თანახმად, ზოდიაქოს ნიშნები ზეგავლენას ახდენს ამ ნიშნის ქვეშ დაბადებულ ადამიანთა ხასიათზე.

პასუხი — ჩვენი

მარიამ თოფურია

მარიამ თოფურია თბილისის №2 გიმნაზიის მეორე კლასის მოსწავლეა და როგორც თავად ამბობს, კითხვა მაინცდამაინც არ ეხალისება, სამაგიეროდ, მათემატიკა უყვარს, სხარტად ანგარიშობს, არც ინგლისურის ათვისება უჭირს, ყველაზე მეტად კი ხატვა და ძირწევა უყვარს. მარიამის პირველ სერიოზულ ნახატზე კარატივისტი გოგონები არიან აღბეჭდილები, ამგვარად კი ის ხატავს ყველაფერს, რაც მოსწონს – ქალთევზებს, ტაძრებს, პეიზაჟებს, ნატურმორტებს. ძალიან უნდა ცხოველებიც დახატოს, მაგრამ ჯერჯერობით მათი გამოსახვა უჭირს და ამიტომ თავს იკავებს. ხატვისას უფრო აკვარელის საღებავებს იყენებს, ფერებიდან კი ყველაზე მეტად მწვანე, ლურჯი, ყვითელი, წითელი და ყავისფერი უყვარს და ცხადია, მის ნამუშევრებშიც ეს ელფერები ჭარბობს.

საერთოდ, ცხოველები ძალიან უყვარს, დედამისის მშობლიურ კახეთში, სიღნაღის რაიონის სოფელ ჯუგანაში, სადაც გოგონა სწავლული არდადეგებს ატარებს ხოლმე, ჰყავთ ძალიან ჯიანა, კატა კაროლინა და ვირი კუკურა. მარიამი უფრო ჯიანსთან მეგობრობს, ხშირად ეთამაშება მას, კაროლინამ კი დაფუხანა და ამიტომ გაუნაწყვენდა.

ცოტა ხანში პატარა მხატვარი კიდევ უფრო გაიწაფავს ხელს და მაშინ კუკურასაც აუცილებლად დახატავს, ჯინასაც და კაპარჩანა კაროლინასაც. მარიამს ძალიან უყვარს ანიმაციური ფილმები, განსაკუთრებით კი „ტომი და ჯერი“, „წუნა და წრუწუნა“, „101 დამატებითი ძაღლი“. ნიჭიერი და ხალისიანი გოგონა ცურვითა და ფიგურული სრილითაც არის გატაცებული. თავადაც ყვაელივით თვალხატულას ძალიან უყვარს ყვაელები და სიამოვნებით უელის მათ. კიდევ მარიამს ქართული ხალხური დღესეულები უყვარს, დიდი გრძნობით კითხულობს ხოლმე მათ ხმამაღლა.

როგორც ხედავთ, კუდრაჭა მარიამს ბევრი რამ უყვარს და იტაცებს, თუმცა გაღაწყვეტილი აქვს ხატვას გავევს და მხატვრობაზე ოცნებობს.

დინი ფონსუა

ახარი წერი

დღეს ახალი წელია,
ჩიტო, გვიჩიტო, მელია,
ყველამ ვიმზიარელოთ
აბა, დელი-დელია!
ეკვამთ, ევეთო და ვილხინით,
ყველამ ვიმზიარელოთ
აბა, დელი-დელია,
დღეს ახალი წელია!

გიორგი შაპაია

სკოლა „სარკმელი“,
III კლასი.

ახარი წლის ღამეს

ახალი წლის ღამეს
მოვა თოვლის ბაბუა,
მოვა საწუქრებით,
მოვა ბედნიერებით,
ახალი წლის ღამეს
მოვა თოვლის ბაბუა!

სალომე რაფხშიაძე

სკოლა „სარკმელი“,
III კლასი.

ჩემი ბუნდიჩება

მე მინდა, რომ ამ ზამთარში
სოფელში ვიყო, გარეთ ძალიან ცი-
ოდე, მე კი გაზურებულ ბუნარ-
თან ვიჯდე, ფანჯრის რაფანზე მშინ-
ერი და გათოშილი ჩიტები სხდებ-
ოდნენ მე კი მათ პურის გულს ნა-
მცემებად ვუყრიდე. ეინატრებდი,
რომ ზამთარში ყველა ჩიტი მო-
ფრენილიყო ჩემს ფანჯარასთან და
აღარცერთი ჩიტი მომეკვდარიყო
შემშობლისაგან.

ბუნდიერება სითბოსავით კარგი
რამაა, რა თქმა უნდა, როცა ცივა.

გიორგი ვალაოვანი

სკოლა „სარკმელი“,
IV კლასი

მომავალი ედევ ბეჰიჯე გამოგიხმობს ნახსენიდან

იოანე ბატონიშვილს ერთნაირად კარგად უჭირდა ხმალიც და კალამიც. მუდამ სამშობლოს, თავისი ხალხის სამახურისთვის ჰქონდა ალესილი

ორთავე ეს იარაღი ჩვენს სასიქადულო მამულიშვილს.

ქართლ-კახეთის უკანასკნელი მეფის გიორგი XII -ს ძე და დავით რექტორის საყვარელი მოწაფე იოანე ძმებთან, დავით და ბაგრატ ბატონიშვილებთან ერთად გმირულად იბრძოდა კრწანისის მისადგომებთან. მან თავისი ხმალჩაუკებულ პაპს, ერეკლე მეორესაც ბოლომდე უერთგულა, მოხუცი მეფისთვის უძიმეს წუთებში გვერდიდან არ მოხცილებია მას. უფლისწულმა იოანემ მამის მეფობის დროსაც ისახელა თავი როგორც მძლე და გამჭირავებულ მეთაურს, ნიახურას ციხესთან შავი ღლე აყარა ლეკ ომარ ხანს...

იოანე ბატონიშვილი

სოციალურ თუ პოლიტიკურ ყოფას, შეიცავს უამრავ ისტორიულ ფაქტს.

1799 წლის 10 მაისს იოანემ გვირგვინიონას მამას წარუდგინა მოხსენება ქართლ-კახეთის სამეფოში აუცილებლად გასატარებელი რეფორმების შესახებ. ეს იყო საქმის ცოდნით, დაკვირვებით შედგენილი სახელმწიფო წყობილების რეფორმის გონივრული პროექტი, რომელსაც ავტორის აზრით, „განწირულებასა შინა“ მყოფი სრულიად საქართველოსთვის უნდა ექნებინა მძიმე მდგომარეობიდან გამოსავალი. პროექტი, რომელსაც ფრთხილ განსწავლულმა ბატონიშვილმა „სჯულისღება“ უწოდა. ქვეყნის აღმავლობა-გაძლიერების უმთავრეს გზებს იოანე ბატონიშვილი ფეოდალთა თვითნებობის აღაგვამში, სახელმწიფო ხელისუფლების გაძლიერებაში, რეგულარული არმიის შექმნაში, სხვადასხვა ვადასახადების დაწესებით სახელმწიფო შემოსავლის გაზრდაში, ვაჭრობისა და ხელოსნობის განვითარებაში,

თბილისში, გორსა და თელავში სასწავლებლების შექმნაში ხედავდა. იქნებ ერისთვის მზრუნველი უფლისწულის მოსაზრება-წინადადებები მართლაც სასიკეთოდ დასტყობოდა ქვეყანას, მაგრამ მათ ხორცშესხმა აღარ ესერა - უკუღმა დაბრუნებული ბედის ჩარხი წაღმა ველარაფერმა შემობარუნა, ქართლ-კახეთის სამეფო უკიდვანო რუსეთის ხახაში დაიხიქა...

გიორგი XII-ს სიკვდილის შემდეგ იოანე ბატონიშვილი სამეფო სახლის სხვა წევრებთან ერთად რუსეთში გადაასახლეს. მას არც რუსეთში გაუშვია ხელიდან კალამი, არც სამშობლოდან გადახვეწილს შეუწყვეტია სამეფობრო-საგანმანათლებლო მოღვაწეობა თავისი ქვეყნის სასარგებლოდ. სწორედ იქ შექმნა მან თავისი მთავარი ქმნილება - ენციკლოპედიური ხასიათის თხზულება „კალმასობა“. ნაწარმოები, რომლისთვისაც ავტორს მეორენაირად „ხუძარსწავლება“ უწოდებია, უწინარეს ყოვლისა, იმით არის დიდად ფასეული, რომ დაწერილებით ასახავს XVIII საუკუნის საქართველოს რეალურ სოციალურ თუ პოლიტიკურ ყოფას, შეიცავს უამრავ ისტორიულ ფაქტს.

ბატონიშვილს თბილისის თავშესაქცევი მანერა აურჩევია, საქართველოს იმდროინდელი ვითარება იონა ხელაშვილისა და მისი მდლებლის, გლეხ ზურაბ დამპყრობის ფათურაკებით აღსავსე მოგზაურობის ფონზე არის წარმოჩენილი.

ავტორის ასეთი ლიტერატურული ხერხის წყალობით მეცნიერული მსჯელობანიც კი ადვილად და ხალისით ივითხება. „კალმასობაში“ ნათლად მოჩანს ავტორის მრავალმხრივი განათლება, წიგნიერება, ფილოსოფიური გონება და შემოქმედებითი ნიჭი. გარდა „კალმასობისა“, იოანე ბატონიშვილმა დავეტიტოვა ყრმობათვის განუთენილი ასევე ენციკლოპედიური ხასიათის ნაშრომი „სხვათა და სხვათა სწავლათა შეკრებილებანი“, „ქართული ლექსიკონი“, რუსულ-ქართული ლექსიკონი, საბუნებისმეტყველო ენციკლოპედია.

ვინ, რა? როგორ? რატომ? სად? როდის? რამდენი?

სძინავთ თუ ახა თუჯუნს?

თუკვებებს ისევე სჭირდებათ ძილი და დასვენება, როგორც ვველა დანარჩენ ცოცხალ არსებსა. მათ ქუთუთოები არა აქვთ და ამიტომაც თვალდაზუსტებებს სძინავთ. თუკვებები, რომლებიც დღე ნადირობენ, ღამე „წებობან დასაძინებლად“, ისინი კი, რომლებიც დღე ანციობენ (ლოქო, კობრი, კაპარჭინა) დღე იძინებენ. მდინარეთა და ზღვათა ზოგი ბნადარი ცურავს და ისე თელემს (მაგალითად, თინუსი), ვირთუგზას ფსკერზე უმობრად გარინდულს სძინავს, კაშაყი წყლის სიღრმეში მუცელამობრუნებული, ხოლო სვია ქვიშაში ჩაფლული იძინებს. ჭრელ-ჭრელ თუთიყუშმა თუკვებებს კი ვველასგან განსხვავებულად სძინავთ: ძილის წინ ისინი გამოყოფენ ლორწოს, რომელიც მთელ ტანს უფარავთ და მტაცებლებისთვის უწინარებს ხდის. როცა იღვიძებენ, თუთიყუშმა-თუკვებები ამ „ღამის პერანგს“ იხდიან და ისე დანაეარდობენ.

ჩაკომ ახ ვაჩრებთან ბუჯები ქჩიჩანს?

ბუჯები ჭერზე თავდაჯირა დასეირნობენ და ძირს მინც არ ვარდებიან, თითქოს მათთვის მზნადულობის კანონი არ არსებობდეს. უფრო მეტიც, ეს მწერები სრიალა მინახაც მშვენივრად მოძრაობენ. რაშია საიდუმლო? გამოკვლევებით დადგინდა, რომ ბუჯებს თათებზე აქვთ ბუხუსუებით დაფარული ციქნა ბალიშები, ამ ბუხუსუებით ისინი როგორც კაუჭებით, ისე ებღაუჭებიან ზედაპირს, გარდა ამისა, ციქნა ბალიშები გამოჰყოფს წებოვან სითხეს და მოხაწოვებით მოქმედებს. ყოველი ნაბიჯის ვადადმძისას გამოიყოფა

მორიგი წებოვანი პორცია. ყოველივე ეს კი ეხმარება ბუჯს ვრამალაც იაროს და მინახეც არხინად ისეირნოს.

ჩაკოჩის ზომავუნ მათების სიმაღლეს?

ადრე მთის სიმაღლის გასაზომად გეოდეზისტს ჯერ უნდა დაედგინა თეთონ რა სიმაღლეზე იმყოფებოდა (ამისთვის კი შეიძლება, მაგალითად, ატმოსფერული წნევის გაზომვა: რაც უფრო მეტია სიმაღლე ზღვის დონიდან, მით უფრო გაიშვიათებულია ჰერი), მერე კი იწყებდა მთის სიმაღლის შემდეგნაირად განსაზღვრას: სპეციალურ ხელსაწყოს – ტაქსიმეტრს მთისკენ მიმართავდა და ზომავდა კუხებს მთის ძირსა და მწვერვალს შორის. თუ ვაიგებდნენ, რა მანძილის დამორებით მებგარეობს მთა, მათმატყერი ვანგარიშებით მისი სიმაღლის დადგენაც შეიძლებოდა, მაგრამ ასეთი ხერხით მთის ზუსტი სიმაღლის განსაზღვრა არ ხერხდება, დღის მთების სიმაღლეს ზომავენ კოსმოსური თანამგზავრების მეშვეობით, რომლებიც 20 ათასი კილომეტრის სიმაღლეზე ბრუნვენ დედამიწის გარშემო. იმ დროის მიხედვით, რაც მთის წვერიდან თანამგზავრამდე სიგნალის ვაეღას სჭირდება, განისაზღვრება მანძილი და მამსადაძმე, ობეჟტის სიმაღლეც.

თუცა ისიც უნდა ითქვას, რომ ზედმიწევნით ზუსტი არც ამ გზით დადგენილი მონაცემია. მაგალითად, მეტეორები დღეუდემ კამათობენ, რა სიმაღლისაა სინაძლეილემ მსოფლიოში ვველაზე მაღალი მთა ვეკერესტი, რომლის სიმაღლე ოფიციალური მონაცემებით 8848 მეტრია. იტალიელი ვეოლოგი ა. დეხიო კი, რომელმაც თანამედროვე რადიოაპარატურისა და კომპიუტერული

განგარიშების გზით აზომა ეს მთა, ირწუნება, რომ ვვერემალაც იაროს 25 მეტრით მეტია.

ჩაკოჩის ვაჩრება მადოაი ქოსლები?

წარმოიდგინეთ, რომ მაღალი ქუსლები ქალმა კი არა, მამაკაცმა გამოიფონა. მიიწნევენ, რომ პირველად მაღალი ქუსლი ძველ ეგვიპტეში შემოვიდა ხმარებაში. იმისათვის, რათა ფეხიერ მწიწხე სიარული ვადვილებოდათ, აქაური მწიწხეებები ფეხსაცმელს მაღალ ქუსლებს ამაგრებდნენ. სხვა ვერსიით, იმავე ძველ ეგვიპტეში მაღალქუსლიან ფეხსაცმელს ვასებები ხმარებდნენ, რათა საქონლის დაველისას ფეხები სისხლით არ დასვრიდათ. ცნობილია ისიც, რომ აწიის მოძობარე ხალხები დღემდე ფეხის მკვიდრად მოხაკიდებლად ლანჩებზე ქუსლებს ვრავდნენ.

ვეროსაში ქალის მაღალქუსლიანი ფეხსაცმელი XVI საუკუნეში ვაჩრდა, მის ოფიციალურ დაბადების დღედ მიწნეულია 1533 წელი, როდესაც ტანშორილი იტალიელი ვეატერინე მედიკი პარისში ჩამოვიდა ორლანის პერცოგზე. აფრანკეთის მომავალ მეფეზე ანრი II-ზე დასაქორწინებლად. მომავალმა დედოფალმა ფლორენციიდან თან ჩამოიტანა მაღალქუსლიანი ფეხსაცმელები, მისი მიზამეთი კი მხეავს ქუსლებზე შემოსუბდნენ სასახლის სვეტებშიც. XVII საუკუნის მიწურულს მოდამი შემოვიდა 10 სანტიმეტრის სიმაღლის ქუსლები, ხოლო იმისათვის, რათა ფეხი არ ვადარბუნებოდათ და კისერი არ მოეტკნათ, ქალბატონებმა ხელჯონის ხმარება დაიწყეს. საუკუნისხმია, რომ მაღალქუსლიანი ფეხსაცმელებით მამაკაცებიც იწონებდნენ თავს.

ზაძი, მკობანი, ცაიჯი...

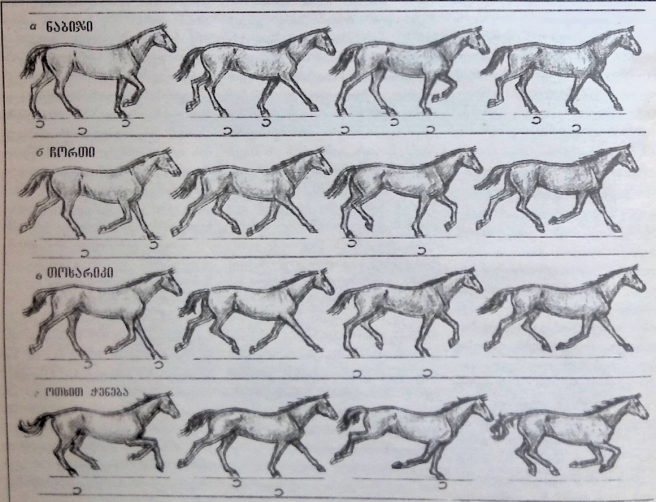

დღეს ძნელი წარმოსადგენია, რომ ცხენის, ამ ლამაზი და ამაყი შინაური ცხოველის უძველეს წინაპარს ეოგიაუსს, რომელიც დაახლოებით 60 მილიონი წლის წინათ ცხოვრობდა დედამიწაზე, არც დიდებული ფაფარი და კუდი ჰქონდა და არც წლიქები. იგი ძაღლის ზომის იყო, სიარულისას თითებს ვერღობობდა და დიდ მტაცებელი ცხოველების ნადავლი რომ არ გამაზრდიყო, ზმირ ტყეებში ბინადრობდა. ეოგიაუსის ევოლუციაზე მრავალმა მსქესმა იქონია ზეგავლენა, მათგან ძირითადი ცხოვრების პირობების შეცვლა იყო. როდესაც ჩვენს პლანეტაზე პავის შეცვლის შემდეგ მკვითრად აცვიდა და ტყეების აფილზე შიშველი სტეპები წარმოიშვა, ეს მომცრო ცხოველი საკუთარი სიძარდის იმედზედა დარჩა, მაგრამ ისეთი ფეხებით, მას რომ ჰქონდა, მტერს მაინცდამაინც შორს ვერ გაეშვეოდა და დროთა განმავლობაში ცხენის წინაპარს თითები

ჩლიქებად ექცა. თუმცა ფეხები დაურბიქვდა, დღევანდელი სახით ჩამოსაყალიბებლად მას კიდევ რამდენიმე ათასწლეული დასჭირდა.

ბუნებამ ველაფერი გააკეთა სწრაფი, ამტანი ცხოველის შესაქმნელად. თავად განსაჯეთ — ცხენის 250 ძვილიდან თითოეულს გარკვეული დატვირთვა აქვს: ფეხების ძვლები სწრაფი სირბილისთვის არის მომარგვებული, ნეკრები შიდა ორგანოებს იცავს, თუმცა არც მოძრაობას უშლის ხელს და არც სუნთქვას, მკერდისა და წელის მალეში გვერდზე მოხრისა და სირბილის მიმართულების მკვეთრად შეცვლის საშუალებას, კისრის შიდა გრძელი ძალა კი დაბლა დახრისა (დაბალი მცენარეულობის საშუალებად, წელის დასაღვეად) და თავის ძალა აწევის (ზევლის ფოთლებს შესაწვდომად) საშუალებას აძლევს ცხენს. აღამაინაში გონივრულად ისარგებლა ცხენის ფეხების ავებულებით. საბუნდ და უკან კბილებს შორის ცხენს უკბილო ცარიელი ადგილი აქვს, სწორედ ჰქვდა მის ამ უბილო კიდეზე თავსდება ადვირის ამოღებისას ლაგამი, რომლის მუშეობითაც აღამაინი ცხენს თავის ბრძანებებს გადასცემს.

იმ დროიდან მოყოლებული, რაც ცხენი და აღამაინი პირველად შეხვდნენ ერთმანეთს (ეს კი, ზოგიერთი ცნობით, დაახლოებით ჩვენს წელთაღრიცხვამდე IV-III საუკუნეში მომხდარა), ეს უკანასკნელი პირველის გარეგნობის და თვისებებს გაუმჯობესებდა.

„მლავარაკ“ ყორში

„ველაფერი რიგზეა“!

„საყურადღებო“!

„საფრთხის ვერძობა“!

„მეშინია“ ან „დავიღალე“!

ბესებზე ზრუნავს. ასე შეიქმნა ცხენების სხვადასხვა ჯიშები, რომელთა რაოდენობა დღეისთვის ორასს აღემატება. ისინი საგანგებოდ მოწოდებულ ცხენსამეურნეობაში გამოიყენებიან ვეგეტარების მუშაკების ვით. ასე გამოიყენებიან სხვადასხვა დანიშნულების ჯიშები - საფრთხის (მომე სამუშაო ცხენი), სასაპალნე (ბარვის მანიღავი), საფრზე (საჯდომი), სატაღასო (წყველურბივი სამეზაველი), მარჭაფა (სათადარივო).

მსოფლიოში ერთ-ერთი უძველესი და უღამაშესია არაბული წმინდა სისხლის ცხენი. იგი მწახველს ატყვევებს ხილამაშით, მთელი სხეულის პროპორციული, პარმონიული აღნაგობით. აქვს პატარა თავი, დიდი მუცელი თვალები, გველივით მოღვრილი ველი, სწორი, ჩამოქნილი ფეხები. ეს ჯიშის მართი და მოწინააღმდეგეა, გამოიყენება საფრზედ, სპორტში, საციფო წარმოდგენებში.

მანჩესტერი ჯიშის ჩრდილო კავკასიის აბორიგენია. გარეგნულად ძალიერ ღამაში, ამავდ დროს, საოცრად ამტანი და დამაჯერი, დღისით თუ ღამით შეუძლია საითიბით იაროს მთის ბლივტებში. მასაც საყრდენად, სპორტულ შეჯიბრებებსა და საციფო ხანაბაოებებში იყენებენ.

ტრანსკანკანი ჯიშის გერმანული წარმოშობისაა. ეს არის დონიერი, ენერგიული, დამაჯერი ცხენი. იყენებენ უმთავრესად საფრზედ, უმეტესად გეგვდება მავრა და ქურანი.

მარბატი ჯიშის სამშობლოა უზბეკეთი. ამ ჯიშის ცხენის სახელი ჯერ კიდევ ალექსანდრე მაკედონელის ისტორიკოსთა ნაშრომებში გვხვდება მისი უმთავრესი დირსებაა უნივერსალია - გამოიყენება საფრზედ და სასაპალნედ. შეუძლია ჩირთით სარკული ხაათში ათი კილომეტრის სიწარში. შეფერილობის მიხედვით უფრო ხშირად ღუსი და ქურანი.

ორალმანი თურქმანი ერთდროულად შესაზრიდრცაა და უტლში შესაბამელიც, ამ ჯიშის ერთ-ერთმა ცხენმა 1 600 მეტრი 2 წუთსა და 0,1 წამში გაიარინა. გეგვდება ღუსი, მავრა და ქურანი.

ახალმანი სამშობლოა თურქმენეთი. ესეც ერთ-ერთი უძველესი ჯიშია, რომელსაც, სულ ცოტა, სამი ათასი წლის ისტორია აქვს. იგი გრაციოზული, მოწილი და განსაკუთრებით ამტანია. გეგვდება ზურდავი, თაფლა და ქურანი.

ლაზარნი საზღვარი მიმტრო ტანის, ფრად მთქნილი, ამტანი, ენერგიული ცხენია. იგი საფრზედვე გამოიყენება.

სარმანი საზღვარი გამოირჩევა პარმონიული აღნაგობით, ამტანობითა და გაბიედულებით. ძირითადად გეგვდება მავრა და ქურანი.

წყენ, ქარიველებსაც, შეგვიძლია თავი მივიწინოთ ქართული ცხენის ჯიშებით, განსაკუთრებით - ხეცურულით, თუ

შურით და მეგრულით. პირველი ორი უმთავრესად ამტანობით, ხოლო მესამე - სისწრაფითა და სიმძვინვრელით გამოირჩევა. მეგრული ცხენი თითქმის ვეღლანარი შეფერილობისა გეგვდება. საქართველოში ცხენის კულტის შორეულ წარმომავლობაზე მრავალი ისტორიული წყარო და არქეოლოგიური გათხრების შედეგად აღმოჩენილი ცხენის ჩონჩხი და ცხენის აღმშენებლობის საგნებიც მოწმობს. იმავე, რომ ქართველი კაცი უსსოვარი დროიდან იცნობს ცხენს და მეგობრობს მასთან, ისიც მეტყველებს, რომ ქართული ენა მდღარია ცხენის ჯიშინობის, შეფერილობის, ხელის აღმშენებელი ლექსით, მთლით, სულხან-საბას „სიტყვის კონა“ გადაყურვტლოთ და ამოკვრბობის სიტყვები, რომელთა მნიშვნელობა ცოტა თვევენგანს თუ ეცოდინება. მაშალ ცხენს აბტა აბტა, დღღღღ - ჭკაი, მათ ნაშრობ - კვიცი; აბტა კვიცი თავისი სახელი აქვს - ურა, ჭკ კვიცი თავისი - ფაშტა; სარეკე (რეკა ცხენის ჯიშის ჭკვა) კურას ავიღლა ან ულავა უწოდება, დავიდელს - ტაკვა ან იაბო. მრავალად გვექვს ჯიშინი ცხენის აღმშენებელი ხინონიმეც: ჰუნე, უჩე, რამი, ტაიჭი, ბელაფი, მერანი, სინიბი, ჯინიბი (ხინიბი) და ჯინიბი გამორჩეულად მუსლმანური ცხენია. აქედან არის ნაწარმოები საჯინობი, მეჯინიბეც. რამდენიმე ხინონიბი აქვს უხერი, უხეში ცხენსაც: ლაჰმა, ჯაგჯაჰ, ჯოჯოჰ, ვახარაჰ, ჩაქაჰ, ბას... ახლა ცხენის შეფერილობის აღმშენებელ ექსპეცონსაც გადავხედოთ (ცხენისნობის მიუჯარვლობისთვის ცხენის შეფერილობას დიდი მნიშვნელობა აქვს): ზურდავი ანუ ჩალა (თურქული, ჩალაფერი), აბტა (საბა)

(შავა) ან წითლად დაწინწილული თეთრი ფერის), სხვა, ლუენა, ლურეა, სისლა ან ტრეზანი (ლურჯი ფერისა), ღუსი (მოდლურჯი), ქურა, ქურანი, შინდა, ჩალა, ქარეი, რახსი, ზხედი (წითელი), სარია, თაფლა, ალთია, ეღლა (მაცე წითელი), ამლავი, ვრელი, თვალებთან და ნესტოვთან წითელი ღაქეში, შავრა (შავი), საღირა, საღირა, ნიმა (თეთრშებლიანი), ფესკაჰმა (კოჭებს ქვემოთ თეთრი ფერისა) და სხვა. უთუოდ ხანტერეთშია ცხენის პატრონიან დაკავშირებული ტერმინებიც: ცხენციული, ცხენყარე (ყარე ცხენის პატრონი), ცხენმალე (მალე, მარდი ცხენის პატრონი)... ჩვენს ხაზებს ცხენის ხელის აღმშენებელი ტერმინებიც მრავალად შეუქმნია: დათობება, ნაჯარილი, თამაში, ჯირთია, ეგლებება (ლაღად ჰქენება), გაქსოლვა, ჩორთია, ანუ თობარეა, ქვეკეპი (მიქსულ-მოქსულით ხელა), და დასარტოვი კიდევ კრია დასტური ქართველი კაცისა და ცხენის მეგობრობისა ცხენისნობის სპორტის ტრენინგსა სახეობები: ჩოგბუთია ანუ ცხენურთია, ძისნდი, თარჩია, დიდი, მარულა...

23392

პროგრესული საფეხოს სიანღვაი

ყველაზე მძაფრი კომპიუტერი

იაპონიაში შექმნეს მსოფლიოში ყველაზე მძაფრი კომპიუტერი, რომელსაც წამში ხუთი ტრილიონი ოპერაციის შესრულება შეუძლია. კომპიუტერი, რომელსაც „მინიერი სტიმულატორი“ უწოდეს, გლობალური კლიმატური

პროგრესული საფეხოს სიანღვაი

იტალიელი სპეციალისტების მიერ შექმნილ კომპიუტერულ პროგრამას ლიტერატურული ნაწარმოების შემქმნელის დადგენა შეუძლია. გარდა იმისა, რომ ეს პროგრამა არჩევს 50-მდე ენას, მას შეუძლია, მაგალითად, მაკიაკელის

7,62X0,48 სანტიმეტრის ზომისაა, ამ მოწყობილობაში გამოყენებულია პასიურ-აქორდული ტექნოლოგია, რომლის დროს რამდენიმე კლავისის შეთავსებით გადაცემული ბრძანება ისე აღიქმება, როგორც ერთეული. იმისათვის, რომ ერთი რომელიმე ასო ავამოქმედოთ, თითო უნდა დავაჭიროთ მის გარშემო

ცვლილებებისთვის არის განკუთვნილი. სუპერკომპიუტერი შეიცავს 5 ათასზე მეტ პროცესორს, რომელიც ქ. ოყაკამაში დედაქალაქის ინსტიტუტში 50X65 მეტრის ფართობზეა განთავსებული. იგი თანამგზავრებიდან მიღებული მონაცემების საფუძველზე ჩვენი პლანეტის ვირტუალურ მოდელს ქმნის. სუპერკომპიუტერის მეშვეობით შეიძლება ბუნების კატაკლიზმების პროგნოზირება და მათი კატასტროფული შედეგების თავიდან აცილება.

სტილი პირანდელოს, დანტეს ან სხვა იტალიელი მწერლების სტილისგან განსხვავდეს. პროგრამა მოიცავს ინტელექტუალურ ენათა ძირითად ვჯუფებს: რომანულს, სლავურს და ა.შ.

ყველაზე პატარა კლავიატურა

მსოფლიოში ყველაზე პატარა კომპიუტერის კლავიატურაზე 65 კლავიშია, კლავიატურა კი ხუთ

განლაგებულ ყველა კლავიშს. ფაილის გადაცანა ჯადოსნულია შეიძლება კომპანია SONY-ს სპეციალისტებმა განაცხადეს, რომ გამოიყონეს კალმისტარი, რომლითაც წამში შეიძლება შენი კომპიუტერის კერანთან ფაილი მქობულ კომპიუტერში გადაიტანო.

რა არის ნამდვილი სიყვარული?

ტ მ ს ტ ი

იქნებ დროა, გაერკვე რატომ მთავრდება წარუმატებლად ყველა შენი სასიყვარულო გატაცება?!

სცადე, პატიოსნად უპასუხო შემოთავაზებული ტესტის კითხვებს და თითოეულის პასუხის შენეული ვარიანტი აირჩიო.

ა - საესებით სწორია.
ბ - უმრავლეს შემთხვევაში. გ - ყოველთვის არა.
დ - არ არის სწორი.

1. თუ ორ ადამიანს ერთმანეთი უყვარს, ვერანაირი სისულელე, ვთქვათ, „სახაიათების შეუთავსებლობა“, ვერ ჩამლის მათ ურთიერთობას.

2. ნამდვილ სიყვარულს ერთის ნახვით ვივრძნობ.

3. თუ სიყვარული ნამდვილია, შეყვარებულებისთვის ერთად ყოფნა ყოველთვის საინტერესოა.

4. თუ ვინმეს შეეიყვარებ, უმიხოდ ერთ დღესაც ვერ ვიცოცხლებ.

5. თუ ვინმეს ნამდვილად ვუყვარვარ, ყოველთვის მიხუფება, რასაც მე ვვრძნობ.

6. როცა მართლა გიყვარს, აღარაეინ გჭირდება.

7. თუ მართლა გიყვარს, ყოველი თქვენი შეხვედრა ალტაცებას იწვევს.

8. თუ ერთმანეთი მართლა გიყვართ, იმისათვის, რომ ურთიერთობა შეინარჩუნოთ, დიდი ძალისხმევა არ დაგჭირდება.

რდებათ, რადგანაც თქვენ შორის ყოველთვის პარმონია სუფევს.

9. გჯერა, როცა ამბობენ, თვალი თვალს რომ მოშო-

რდება, გულიც გადასხვაფერდება?

10. ვისაც მართლა უყვარს, ჭორებსა და ინტრიგებს არასდროს აპყვება.

შედეგი:

1 - 10 (ა - 0; ბ - 4; გ - 8; დ - 10)

80 - 100 ქულა

გილოცავთ! შენ შესანიშნავად ერკვევი სიყვარულში და ისიც კარგად იცი, თუ რა გინდა ცხოვრებაში. რეალისტი ხარ და ადვილად შეგიძლია გაარჩიო ნამდვილი და მოგონილი სიყვარული.

60-79 ქულა

ცუდი შედეგი არ არის, მაგრამ სიფრთხილვეც გმართებ: ზოგჯერ სასურვე-

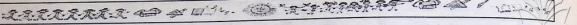
ლსა და ნამდვილს ვერ ანსხვავებ. ნუ გაქმცევი კონფლიქტურ სიტუაციებს. მაშინაც კი, თუ სიყვარული ნამდვილია, ეს იმას როდინიშნავს, რომ თქვენი ურთიერთობა ყოველთვის იდეალური, დამაქრული უნდა იყოს.

40-59 ქულა

სიმართლე გითხრათ, შენ ცუდად ერკვევი ცხოვრებაში. შენ თვითონ „ურთიერთობის შექმნის“ იდეა მოგწონს და რეალურის ნაცუდად წარმოსახვაში შექმნილ ადამიანს ეტრფი, მოგონილი იდეალი ზეცაში აგყავს, შედეგად კი ისევ გაწვილებული, გულგატეხილი რჩები. რეალობის დანახვას თუ არ ისწავლი, გაგიჭირდება.

0-39 ქულა

ფანტაზიების სამყაროში ცხოვრობ, საქმის რეალურ ვითარებაზე ნაკლები წარმოდგენა გაქვს. ყველა წარუმატებლობას შენს „ყოფილ“ შეყვარებულებს და უნდობლობას აბრალებ. მეტსმეტად დიდ მოთხოვნებს უყენებ ადამიანებს და ისეთ ურთიერთობებს ემბ, რომლებიც სინამდვილეში არ არსებობს. ამიტომაც გასაკვირი არაა, რომ სულ წარუმატებლობა გდევს თან. მიწაზე უნდა დაეშვა და შეიგნო, რომ ერთმანეთის ნაკლის ურთიერთობატიების გარეშე სიყვარული წარმოუდგენელია.

მე 7337 15 წლის ვაჟი,
 მეგობარ მძღობელ ისევ
 უწყობ ვგონებ ჩვე-
 ხს ნების მიხედვით. ჩემი
 მეგობრის მძღობელ რომელი
 უნდა მგონებოდა ვაჟი-
 ვებს ვაშობის, ყველა
 რომელი ვამბობს
 რომ ვეყოფილი იყო-
 ცხობი, მეგობარ მძღობელ
 თუ მძღობელ რომელი
 რომელიც ცხობი-
 რომელიც არ არის
 ახ ვაჟი. მეგობარ
 მძღობელ, ეს მძღობელ
 სხვ ვაშობის
 რომელიც ვაშობის
 რომელიც ვაშობის
 რომელიც ვაშობის
 რომელიც ვაშობის

თბილისი, 13 ნოემბერი

დროებით მძღობელ
 ხორცი, ეგვიპტე არ შეგონა-
 ნა, შეგიძლია კონკრეტული ვიდეო-
 ნაო. სამედიცინო, რომელიც
 ვაჟები, დინამიკური, ვაჟები
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის
 დინამიკური ვაშობის, ვაშობის
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის
 ვაშობის, ვაშობის ვაშობის

ნათი, 13 ნოემბერი

მძღობელ მძღობელ, ხმ ცხობი
 ძირითად ვაშობის, რომელიც
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 მძღობელ. ისევე მინამდვილი
 ახა ვაშობის რომელიც
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ
 რომელიც, ვაშობის მძღობელ

ნათი, 15 ნოემბერი

მისაც მხოლოდ ღლიებს გაანდობდი

შესაძლოა, შენი მშობლები იმან
 გაადიხანან, რომ შენ ჭარბად
 იხმარე კოსმეტიკა და არ მოგიხდა,
 ვულკანური იერი შეგიძინა. სცადე,
 დედას დაეღობარა და აუხსნა,
 რომ კოსმეტიკის ხმარება გოგონებ-
 მათ აბრაოდებდა უნდა იხსნა, რომ
 შენ უფრო კოსმეტიკა გა-
 მოიყენებ, რომ შენ ის კანის ნაკლო-
 ვანებების დასაფარავად გჭირდება.
 თითონაც გეცოდინება, ჭარბი კო-
 სმეტიკა დედას მთავრად აღარ არის
 და მხოლოდ ხაზის გასასმელად,
 მცირე ნაკლის დასაფარავად იხმარ-
 ება. ყოველივე ეს შევიდა თნდა
 აუხსნა შენიანებს. ამას რომ გი-
 რჩევთ, არც იმას გამოვირჩევთ,
 რომ შეიძლება შენ ისეთი სახის
 ფერია, თვალები და ნაკვთები გაქვს,
 რომ კოსმეტიკა საერთოდ არ გჭი-
 რდება.

დედა მართალია, შენ არანა-
 ირი ძილის წამალი არ გჭი-
 რდება. კარგი იქნება, თუ სადა-
 მობით თბილ შხავს მიიღებ,
 ეს დაძაბულობას მოგიხსნის,
 კუნთებს მოგიდუნებს და ორგა-
 ნიზმს ძილისთვის მოამზადებს.
 ცხადია, ზამთარში ამის გაკეთე-
 ბას ვერ შეძლებ, საერთოდ კი
 თბილისში, რომელშიც გვინახავს,
 ფანჯარა ღია უნდა იყოს. გაზა-
 ფხულიდან, როცა დათბება, გა-
 ლეიქებისთანავე კონტრასტული
 შხავი მიიღე. ჯერ ძალიან
 თბილი წყალი გადაივლე, მერე
 - ცივი, ასე გაიშორე 5-6 ჯერ
 და პროცედურა ცივი წყლით
 დაამთავრე.

ნინო, სულ ტყვიანად დედა
 ასე. შენს ასაკში ადამიანი ფიზიკურ-
 რად ბოლომდე არ არის ჩამოყა-
 ნილებული, საბოლოო მოყვანი-
 ლობა ჯერ არც შენს ცხვირს მი-
 უნდა და ადვილად დაკომპლექსების
 საფრთხილი ნამდვილად არა გაქვს.
 თუ მოხდა ისე, რომ ცხვირის ზო-
 მისა თუ ფორმის გამო შენ საფი-
 ქრალი გაგიჩნდება, მართლაც შე-
 გიძლია პლასტიკური ოპერაციით
 გამოისწორო ნაკლი, რომელიც ასე
 გაწუხებს. შენს წერილთან დაკა-
 ნიერებით ჩვენ რჩევა ვთხოვთ
 სპეცილისტს, მისი ნათქვამის მო-
 შევლიებით გიპასუხებთ - სასურე-
 ლია 17 წლამდე არ იფიქრო ცხვი-
 რის ოპერაციაზე, სწორედ ამ ასა-
 კში მიიღებს მთელ სახესთან
 ერთად ცხვირი საბოლოო ფორმას
 და მაშინ გადაწყვიტე, რა იღონო.

სეთხუცულან ბაილი მაგსომსოჩხან მაგსომ ჩხა

ირმა ბალახიძე ზღვაშაჭი

ერთ უსარმაზარ მდელიონე მშობლებთან და მთელ ჯოგთან ერთად პატარა მარტორქა ცხოვრობდა. თვითონ კი პატარა იყო, მაგრამ ერთი მისი რქა უნდა გენახათ. მარტორქას მშობლები ძალიან ამყობდნენ შვილით:

- ერთი შეხვით, როგორი ამაყი რქა აქვს ჩვენს პატარას! - ღიმილით შეყურებდა დედა.

- სახელეოანი შვილი გვეწრდება. ასეთი რქა, სანთლით რომ ეძებო, არც ერთ მარტორქას არ ექნება, თანაც მის ასაკში! - სიმაყით აღსაქსე აღეწებდა თვალყურს შვილის ცეკულობას მამაც.

მარტორქაც გრძობდა მშობლების სიყვარულით საესე მჭერას და ისე მონღომებით დაკუნტრუმებდა, ირგვლივ ყველაფერს თელავდა. პოდა, იმდენი იყუნტრუმა, იმდენი ისტუნა, რომ ქვას ფეხი წამოჰკრა და მშობლების ცხვირწინ ისეთ მაღალი გააკეთა, დედ-მამამ მიშეყვებაც ვერ მოასწრო. მარტორქა თავისი საამაყო რქით მიწაში ჩაერჭო, რქამ სიმძიმეს ვერ გაუძლო და მოტვდა. ამის წანახეზუნე, დედა მარტორქას გული წაუვიდა, მამამ კი ისეთი ღრიალი მორთო, მარტორქების მთელი ჯოგი წაშში შემთხვევის ადგილზე განწადა. გამოძიახეს სასწრაფო დახმარება, თავს დაასიეს ექიმები, მაგრამ მარტორქის რქას აღარაფერი ეშველა.

ექიმმა თქვა:
- დაახ! მძიმე შემთხვევაა! მქინია რქის გაზარვის დახურული მოტვნილობის შემთხვევა, მაგრამ რქა მთლიანად არასდროს არავის მოუტეხავს. კმ! ასე როგორ მოინდომ? ეტყობა, ძალიან ცუქუქი

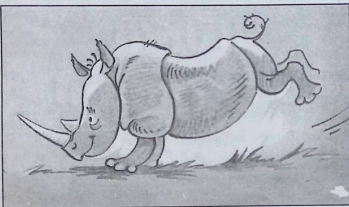
უნდა იყოს ჩვენი პატარა.

- რა გვეშველება, ექიმო! გვირჩიეთ, როგორ მოვიქცეთ? მარტორქა რქის გარეშე რაღა მარტორქაა. თანაც რა რქა ჰქონდა! - ცრემლებს აფრქვევდა დედა.

- დაახ! არც კი ვიცი, რა გირჩიით, როგორც უკვე მოგახსენეთ, ძალზე რთულ შემთხვევასთან გვაქვს საქმე. ასეთი რთული ოპერაცია ჩვენი ტყის ამბულატორიაში ჯერ არ ჩატარებულა. - ისევ ხელებს იფშენებდა ექიმი მარტორქა.

ალემა გამოიგონონ და ჩვენს შვილს რქა ისევ მამაგრონო, მაგრამ ექიმები ჯერჯერობით სასუვემოს ვერაფერს ეუბნებოდნენ.

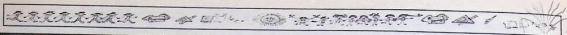
ასე გადიოდა დრო. მარტომ სრულიად მივიწყა თავისი რქა, ხანდახან ქეჩენებოდა, რომ არც არასდროს ჰქონია იგი. ერთ დღეს ტყეში უნაბურე ადამიანები გამოჩნდნენ. ისინი მანქანაში ისხდნენ და ჯოგს გარშემო უელიდნენ, თან ხელში შავი პატარა კოლოფი ეჭირათ და აჩაკუნებდნენ. დაფრთხილენ მარტორქები, თვიქრეს, ჩვენზე ნადრობა დაიწყესო და აქეთ-იქეთ მანწყდნენ. მაგრამ სროლის ხმა არა და არ ისმოდა. ამან მარტორქები ცოტა დაამშვიდა და აქეთ-იქეთ სირბილს თავი დანებეს. შერე კი ისე გათამამდნენ, ადამიანებთან ახლოს მივიდნენ და მათი თვალიერება დაიწყეს. მარტოც მიცუნცულდა და შავ

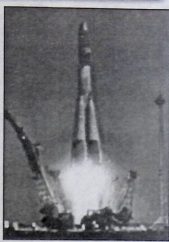
მშობლებს იმედი გადაეწურათ. შვილს მოტეხილი რქა თასმით კისერზე ჩამოჰიდეს. ყველას რომ ენახა, რა დიდებული რქა ჰქონდა მას ერთ დროს. ამის შემდეგ რქამოტეხილ მარტორქას ყველა მარტოს ეკახდა. რქას აღარავინ ასხენებდა, გული არ ვატკინოთო, - ფიქრობდნენ.

ასე იყო თუ ისე, პატარა მარტო მძივია ურქოდ ცხოვრებას. ერთი მზრივ მოსწონდა კიდევ, ყველაზეან რომ განსხეაუდებოდა. ტყეში ყველა იცნობდა, ჯოგშიც დიდი პოპულარობით სარგებლობდა, ამიტომ სულაც არ ნადლოდა რქის დაკარგვას. მხოლოდ მშობლები წუხდნენ და განუწყვეტლივ იმაზე ფიქრობდნენ, რა ვლინათ. ფიქრობდნენ, იქნებ ისეთი დრო დადგეს, ექიმებმა ახალი საშუ-

კოლოფს დაუწყო ეურება. უცებ ერთმა ადამიანმა უცნაური ნივთი ამოიღო ჩანთიდან. მარტოს მიუახლოვდა და რქის ადგილას რაღაც წაუსვა. შემდეგ რქა კისრიდან ჩამოსხნა და თავის ადგილას მაიღო. რამდენიმე წუთში მარტოს რქა თითქოს ხელახლა ამოუვიდაო. მარტორქები თვალებს არ უჯერებდნენ, ეს რა სასწაული მოხდაო, გოცებამ ვერ უტარებდნენ. მარტოს დედა და მამა სინარლისაგან ადგილს ვედარ პოულობდნენ და არ იციდნენ, მაღლობა რითი გადაეხადათ ამ უცნაური სტუმრებისთვის. ამა რა იცოდნენ, რომ სასწაული ადამიანებმა კი არა, წუებომ მიახდინა. თუმცა, წუბოც ხომ ადამიანის შექმნილია. ამის შესახებ მოგვიანებით ვიამბობთ.

მარადიული სახელები

დღეს პროფესიონალ კოსმონავტებს კი არა, მძაფრი განცდების მოყვარულ ნებისმიერ ადამიანს შეუძლია კოსმოსში გასეირნება, თუკი, ცხადია, შესაბამის თანხას გადაიხდის და საჭირო მომზადებას გაივლის. კოსმოტურისტთა რიცხვი თანდათან იზრდება, კოსმოსში სხვადასხვა პლანეტებისკენ გაგზავნილ ხომალდებს, თანამგზავრებს და სხვა ათასგვარ მოწყობილობებს ხომ თვლა აღარა აქვს. არადა, კოსმოსში ფრენის ერის ათულა არც ისე დიდი ხნის წინ დაიწყო...

1957 წელს გაუშვეს დედამიწის პირველი ხელოვნური თანამგზავრი, სამი წლის შემდეგ კი კოსმოსში პირველი ცოცხალი არსებები – ძაღლები ბელკა და სტრელკა გაგზავნეს, დედამიწაზე ორივე უვნებელი დაბრუნდა. და აი 1961 წლის 12 აპრილის მზიანი დღით ბაიკონურის კოსმოდრომიდან სტარტი აიღო კოსმოსურმა ხომალდმა „ვოსტოკ“, რომლის ბორტზეც ადამიანი იმყოფებოდა. ეს ადამიანი – იური გაგარინი იყო და ის სამუდამოდ შევიდა ისტორიაში როგორც დედამიწის №1 კოსმონავტი.

გაგარინი 1934 წლის 9 მარტს დაიბადა და, როგორც მისი თაობის ბიჭების უმრავლესობა, ბავშვობიდანვე ოცნებობდა მფრინა-

ვობაზე. მის ოცნებას ფრთები შეესხა და იური მფრინავი-გამანადგურებელი გახდა. ხოლო როცა 1959 წელს ახალი ტექნიკის გამოცდელთა რაზმში მფრინავების მიღების შესახებ გამოცხადდა, სხვა 3000 მოხალისეს შორის პატაკი 25 წლის გაგარინმაც შეიტანა. ჯანმრთელობის მდგომარეობის, წონის, სიმაღლის, გამძლეობის, ტექნიკის ცოდნის შემოწმების შემდეგ კოსმონავტობისთვის ვარგისად 20 პრეტენდენტი შეირჩა. დაიწყო მათი ინტენსიური მზადება – წერტნა: ბაროკამერაში ისეთი პირობები იყო შექმნილი, როგორშიც კოსმონავტს რაკეტის გამოშვებისას მოუწევდა ყოფნა, ცენტრიფუგაზე მოდელირებულ კოსმოსურ დატვირთვებს ორგანიზმის გამძლეობა უნდა შეემოწმებინა...

საბჭოთა რაკეტების „ამამ“ გენერალურმა კონსტრუქტორმა სერგეი კოროლიოვმა, რომელიც გულმოდგინედ ადევნებდა თვალს მზადების პროცესს და რაზმის თითოეულ წევრს ყურადღებით

იური გაგარინი

აკვირდებოდა. თავიდანვე შეიგულა პირდიმილიანი, აუღელვებელი და მზიარული იური გაგარინი და გადაწყვიტა, რომ სწორედ ის გახდებოდა პირველი კოსმონავტი.

და აი დადგა 1961 წლის 12 აპრილი. („ასვლა“) – გასცა ბრძანება მთავარმა კონსტრუქტორმა. („წვედით!“) – უპასუხა გაგარინმა და კოსმოსურმა ხომალდმა სტარტი

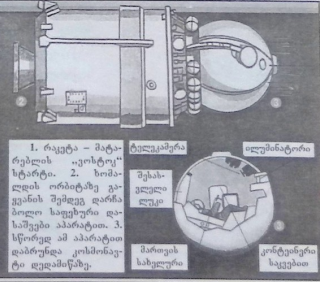
აიღო. თუმცა ყველაფერი დეტალურად, საგულდაგულოდ, უდიდესი სიზუსტით იყო გათვლილი, მაინც ყველა ძალიან ღელავდა - რაკეტის შემქმნელებიც, მეცნიერებიც, კონსტრუქტორებიც, გაგარინის ახლობლებიც, ალტაცებულები, გაცივებულები და ადრევებულები ადევნებდნენ თვალს პირველი კოსმონავტის ფრენას ადამიანები მთელ მსოფლიოში. დროდადრო მასთან კავშირი სულ რამდენიმე წამით წყდებოდა, მაგრამ გაგარინი ყოველთვის სწორად აფასებდა სიტუაციას და გეგმის შესაბამის ერთადერთ სწორ გადაწყვეტილებას იღებდა.

„რა სილამაზხეა!“ - აღმოხდა მსოფლიოს პირველ კოსმონავტს, როდესაც თითქმის 300 კილომეტრის სიმაღლიდან ილუმინატორში ჩვენი პლანეტა დაინახა. სულ 108 წუთი დაჰყო იური გაგარინმა კოსმოსში, მაგრამ ამ წუთებმა გაუგონარი დიდება და უკვლავება მოუტანა მას. მის მიერ კოსმოსში გაკეთებულ გზას მალე დაადგნენ გერმან ტიტოვი, ანდრიან ნიკოლაევი, პაველ პოპოვიჩი, მოკვიანებით კოსმოსს ქალიც ეწვია - ვალენტინა ტერეშკოვა. საბჭოთა კოსმონავტთა რაზმი უკვე ათობით ადამიანს ითვლიდა. დაჩქარეს კოსმოსის ათვისების პროგრამები ამერიკელებმაც, არანაკლებ სენსაციური, თუ უფრო მეტად არა, იყო ამერიკელთა მთვარეზე გაფრენა და ასტრონავტ ნილ არმსტრონგის პირველი ნაბიჯები მთვარეზე. გაგარინის მსგავსად კაცობრიობის ისტორიაში სამარადქმოდ შესულმა არმსტრონგმა ასე შეაფასა სამყაროს პირველი კოსმონავტის დამსახურება: „მან ჩვენ ყველას კოსმოსში გვიხმო“.

„ბურთი“, რომლითაც გაგარინი დედამიწაზე დაბრუნდა.

დედამიწაზე დაბრუნების შემდეგ იური გაგარინი ახალი კოსმონავტების მომზადებაში მონაწილეობდა და თვითონაც სულ ცისკენ ილტვოდა. 1968 წლის 27 მარტს მისმა გამანადგურებელმა კიდევ ერთხელ აიღო სტარტი და ცის სილავევარდეს შეერია, მაგრამ... თვითმფრინავი ჩამოვარდა, პილოტები იური გაგარინი და ვლადიმერ სერიოგინი დაიღუპნენ. გაგარინმა სულ 34 წელი იცოცხლა...

ოფთხსენრი

ანგელოზები

ანგელოზები გარს
მეხვევიან,
არ ვიცი რატომ,
მაგრამ ერთი რამ ვიცი –
მე უსათუოდ წავალ ცაში
და უსასრულოდ ვიბრებ
ღრუბლებზე.

* * *

მე ვწერ ლექსს,
იქნებ ლექსი მწერს მე?
და ვგრძნობ რალაცას,
იქნებ ღმერთმა
გამომიგზავნა
ანგელოზი და რალაცას
მანიშნებს...

ტყე

მივდივარ ტყეში და
ხეები მიჭერენ,
მე მინდა წავიდე, მაგრამ
ვერა, ვერ მივდივარ,
რატომ ნეტავი?!

მგობარი

გავივლის დრო ძალოვანი,
არ ბერდება მზე,
არ ბერდება ზღვა,
ჩვენ კი დაბერდებით,
როგორც მუხა,
მაგრამ მეგობრობა
არ დაბერდება.
თათია იანტბელიძე,
სკოლა-კომპლექსი
„სადუნი“, VI კლასი

* * *

ღმერთო ღიადლო,
ღმერთო ძლიერო,
მაჩვენე სიმართლისყენ
მიმაველი გზა,
რათა შევიცნო შენი
სიწმინდე,
შენი ნათელი გზა!
შენი სიტყვები მინათებენ,
შენეყნ მომავალ გზას,
მჯერა, მისწვდება ჩემი
ვედრება
მზესთან მიმაველ გზას!

ინგა ჯალიაშვილი,
თბილისის 53-ე სკოლა,
VII კლასი

თავლორე

მან თავი გასწირა
თავისი ქვეყნისთვის!
მან თავი გასწირა,
თავისი მეფისთვის!
მან თავი გასწირა
ძლიერი ქვეყნისთვის,
საქართველოსთვის!!!
საქართველოსთვის!!!

ზოთიკო

ტყეშალაშვილი,

სკოლა-კომპლექსი
„სადუნი“, V კლასი.

წიგნები გავხვევამ

მერი მიხველაძე

ანდა იყუე დიდი ჟანი!

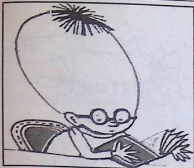
მარიგებენ,
მამზადებენ,
ლამაზ წიგნებს
მწუქნიან.
ჩამძახიან,
დიდი ხარო,
ხვალ სკოლაში
მიდიხარ!
ღედასავით
შემიყვარდა,
ღედაუნა,
ანბანი.
ღღეს პირველად
ამოწერე
ა-ნი, ბ-ანი
და გ-ანი.
უკვე დიდი
გავიზარდე,
ჩემი ფეხით დავდივარ.
მამიკო არ
მეუბნება,
მოდი, ხელში
აგიფიან.
დილით ადრე
გამოვდივართ.
მე, ღედიკო,
მამიკო.
სკოლაში კი
მიმელიან
მიხო, მაკა
მაიკო.

ჩემო თვარისჩინო

ჩემო
თვარისჩინო,
ჩემო
სიხარულო,
ფეხი
სწორად დადგი,
მუხლი
არ ჩაღუნო.
წინ დიდი გზა
ვიდევს,
ცხრა მთა და ცხრა წყარო,
სამშობლო და
დედა,
უინძლო
გაახარო!

ოფთხსენრი

ვიქორინა ქუყის ყოლოფენისოვის

1. რომელი შრანბი მფარალი იყო მფრინავი?

- ა) ... გი დე მოპასანი
- ბ) ... ვიქტორ ჰიუგო
- ღ) ...ანტუან დე სენტ ეგზიუპერი

2. რა მფოდება მინიერს, რომელიც მფმფარება-
ვლმბს, მათ შორის გმველმბს სფავლომბს?

- ა) ... ჰერპეტოლოგი
- ბ) ... ფენოლოგი
- გ) ... სეისმოლოგი.

3. რა დამსახურება მიუკლვით კაცობრიობის
წინაშე მმბს ლუი და ოგიუსტ ლიუმიერმბს?
მათ შმმმმბს...

- ა) ... მიკროსკოპი
- ბ) ... კინემატოგრაფია
- გ) ... ფოტოაპარატი.

4. სად არის ეს ხილი და ჩანჩქერი?

- ა) ... ბიჭვინთაში
- ბ) ... თბილისის ბოტანიკურ ბაღში
- გ) ... ქობულეთში

5. სკორტის რომელი სახეობაა ეს?

- ა) ... გოლფი
- ბ) ... ბეისბოლი
- გ) ... ამერიკული ფეხბურთი

6. რომელ მმმმანაში მღმბარეობს მართველთა
მიერ დარსმავალი კატრიწონის მონასტერი?

- ა) ... რუმინეთში
- ბ) ... საბერძნეთში
- გ) ... ბულგარეთში

ქვევის ანაბანა

დადგა დღე, როცა საყუთარ თავს გამოუტყდით, რომ ურთიერთობის კულტურა, კარგი ტონის წესები სახუმარო რამ არ ყოფილა. სულ ახლახან თქვენ წარმოადგენაც კი არ გქონდათ ამგვარ პრობლემებზე. ბევრ რამეს თქვენ მაგიერ მშობლები წვეეტდნენ – სტუმრებსაც ისინი ზღვებდნენ, თქვენი მეგობრებისთვისაც განუთვნილ საჩუქრებსაც ისინი არჩევდნენ და ტანსაცმლის სტილსაც ისინი გაკარანაობდნენ. ახლა კი, როცა საგრძობლად გაიზარდეთ და დამოუკიდებლად მოგაქვთ თავი, უამრავი კითხვა გაგიჩნდათ, რომელთა უფროსების გარეშე გადაწყვეტა გიჭირთ.

ირველივე მყოფნიც ზღვებიან, რომ გაიზარდეთ და მოთხოვნილებებსაც გაზრდილს გიყენებენ: რასაც პატარაობაში გაპატიობდნენ, დღეს აღარ გაპატიებენ, ვსავეუდურობენ, გკიცხავენ. როგორ უნდა აირიღოთ ზედმეტი შენიშვნები, სავეუდურები? როგორ უნდა დაიჭიროთ თავი ამა თუ ამ სიტუაციაში? გვინდა ქვევის ნორმების გამოშუშაებაში დაგეხმაროთ და ამიტომ ვთავაზობთ ნაწყვეტებს პოლონელი მწერლის ალინა გოლდნიცოვას წიგნიდან „კარგი მანერები ნახატებსა და მაგალითებში“.

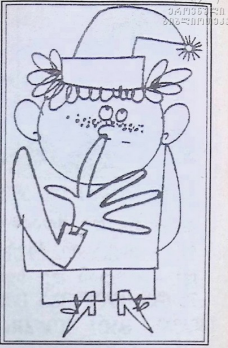
საჩუქარი

დაბადების დღეზე, დღეობაზე, ქორწილში და სხვა ღირსახსოვარ დღეებში საჩუქრის ჩუქება ყურადღების გამოვლენის ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული და პოპულარული საშუალებაა. ვფიქრობთ, დაგვეთანხმებით, რომ საჩუქრის შერჩევა არც ისე ადვილია და ბევრი მიზეზის გამო ამის გაკეთება ხშირად ძალიან ჭირს ხოლმე. საჩუქარი ისეთი უნდა იყოს, რომ მოეწონოს იმას, ვისთვისაც განუთვნილია. მეორე პრობლემაა მისი მიტანა და მირთმევა. მესამე კი – მისი მიღება. მოდი, თანმიმდევრობით გავარჩიოთ ყველა ეს მომენტი.

როგორი უნდა იყოს საჩუქარი?

უდავოა, რომ საჩუქარმა სიხარული და სიამოვნება უნდა მოუტანოს ადამიანს. მაგრამ ამისათვის იგი პირველ რიგში პრაქტიკული უნდა იყოს, მას

უნდა გააჩნდეს გარკვეული დანიშნულება. აბა დაფიქრდით, რა შრი აქვს უმაქნის საჩუქარს? რა უყოს, ვიქვით, თქვენმა მეგობარმა ისეთ ნივთს, რომელიც არაფერში გამოადგება? ისე რომ, მეგობრისა თუ ახლობლისათვის საჩუქრის შერჩევისას საყუთარ ფანტაზიას მინცდამინც დიდ გასაქანს ნუ მისცემთ, გონიერებას მოუხებთ და ნუ აჩუქებთ ბეზიას ველოსიპედის ზარს, ხუთი წლის დაიგოს – საქსოვ ჩხირებს, მამას – ნემსებისთვის განუთვნილ პატარა ბალიშს, დედას კი – გეომეტრიის სახაზავებს. აჩუქეთ ადამიანებს ის, რაზეც ისინი ოცნებობდნენ, რაც მათ ესიამოვნებათ, რაც სჭირდებათ. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ საჩუქრის შერჩევისას მარტო თქვენი გემოვნებითა და გატაცებით არ უნდა იხელმძღვანელოთ. ალბათ ადვილად მიხვდებით, რომ გოგონას, რომელსაც არაფერად ეჭაშნიკება მოდელების აწყობა,

თვითმფრინავის მოდელი არ უნდა აჩუქოთ, სავეარელი მამიდა კი, რომელსაც წრუწუნას დანახაზეც კი გული უსკდება, ზღვის გოჭკებით არ უნდა „გახართ“.

კიდევ ერთი პირობა. საჩუქარი უბრალო და იაფი უნდა იყოს – ისეთი, რომ მისი ადრესატი უნებრულობაში არ ჩავარდეს. არა გვერინა, ვინმე გაახაროს ისეთმა საჩუქარმა, რომლის საყიდლადაც ადამიანმა მთელი თავისი ფული დახარჯა, ან ახლობლებისგან ისესხა საჭირო თანხა. გახსოვდეთ – მეტისმეტად ძვირფასი საჩუქარი უტაქტობასა და არადელეიატურობაზე უფრო მეტყველებს, ვიდრე ხელგამლილობასა და გულუხობაზე...

ნურც ფორმალური საჩუქრის ჩუქებას მონიღომებით, თორემ ასეც ხდება: ბოლო მომენტში გაგახსენდებათ, რომ ვიღაცის დაბადების დღეა, საჩუქარი თავის დროზე ვერ მოამზადეთ და იწყებთ კარადებსა და უჯრებში

ქექვას, იქნებ საკუთარ ნივთებში აღმოაჩინოთ ისეთი რამ, რაც თვითონ არ გჭირდებათ და არ მოგწონთ, და მდგომარეობიდან გამომდინარე, პოულობთ, კონსტად ახვევთ და საკუთარი თავით კმაყოფილი სახით მიდიხართ დაბადების დღეზე. რა სიამოვნება და სიხარული უნდა მოჰყვაროს ადამიანს ასეთმა საჩუქარმა?

ნურასდროს აჩუქებ სხვას საჩუქარს, რომელიც ოდესღაც შენ გაჩუქეს. განსაკუთრებით, თუ თვითონვე არ მოგწონს ის.

საჩუქრის გადაცემა

საჩუქარი, როგორც წესი, კონსტად და ლამაზად უნდა იყოს შეკრულ-შეფუთული.

იგივე ეხება ყვაილელებსაც: ისინიც შეფუთული უნდა მიართვათ. ქაღალდას თუ ბაფთებს კი მას თავად ის ადამიანი შემოხსნის, ვისაც ისინი მიართვეს.

ნუ ეცდებით, ფასი დააღოთ თქვენს საჩუქარს - იმდენი ვიზრბინე, ისე ვიწვალე, სანამ მივაგნებდი, მთელი ქაღალქი შემოვიარე, ფეხზე ვეღარ ვდგავარო! ნურც სინანულით ამოიხრებით. ეს, ბარემ მეც ძალიან მინდა ეს საფულე თუ კალმისტარი, მაგრამ არა უშავსო...

ნურც მართმეული საჩუქრის გაუფასურებას შეეცდებით: მაპატიე, ასეთ უმნიშვნელო რაღაცას გჩუქნი, მაგრამ სხვა ვერაფერი ვიმთხენო... მთლად ლამაზი ფერი არ არის, მაგრამ არჩევანი არ იყო და რა მე-

ქნაო... ასეთ ლაპარაკს აზრი არა აქვს. თუ რაღაც ნივთს სჩუქნი, ე.ი. საჩუქებლად ვარგისად მიგაჩნია, ხოლო თუ შენი აზრით, ეს ნივთი მართლაც არაფრად ვარგა, რატომღა სჩუქნი?

ასე რომ, შეუთანხმდეთ: საჩუქრის მიართმევას მარტო კეთილი სურვილები და დიმილი უნდა ახლდეს. სხვა არაფერი. ნუ ეცდებით გამოვიყიხოთ: „სიმართლე მითხარი, მოგწონს ჩემი საჩუქარი?“ თვითონვე და-

გობარს თუ ნაცნობს არ დაავიწყდა თქვენი დაბადების დღე?! მოვიდა, მოგილოცათ, ვაწმრთელობა და ბედნიერება გისურვათ?! თუ მილოცვასა და კეთილ სურვილებს სუვენირიც ახლავს თან, ნუ გადადებთ გაუსხნელ საჩუქარს, ნუ გამოიჩინებთ უყურადღებობას და გუწერილობას. ისე ნუ მოაჩვენებთ თავს, თითქოს საჩუქარს არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს თქვენთვის და თითქოს თქვენ სულაც არ მიგაჩნიათ აუცილებლად უყურადღებობის ამგვარი გამოვლინება. არა, მაღლობა გადაუხადებთ საჩუქრის მომტანს და მაშინვე, მისი თანდასწრებით გასხნით იგი და სიხარული და სიამოვნება გამოხატეთ.

თუ ისე მოხდა, რომ იმ საღამოს სამი ერთნაირი კალმისტარი, ბევრჯერ წაითხული წიგნი ან თქვენი სტილის შეფუერებული კაშხე ან პალსტუხი გაჩუქეს, ნუ შეიმჩნევთ ამას, ნუ მიიღებთ უკმაყოფილო გამომეტყველებას.

თუ შოკოლადი, ხილი ან სხვა ტკბილეული მოგართვეს, სხვა დროისთვის ნუ შეინახავთ მათ. აუცილებლად გაუმასხინებლად იქ მყოფთ.

თუ რამდენიმე ადამიანმა ერთდროულად გადმოცათ საჩუქრები, ეცადეთ, ყველა ერთნაირი სიხარულით მიიღოთ, ნუ აგრძობინებთ, რომ ერთი ნივთი უფრო მოგეწონათ, ვიდრე სხვები. დანარჩენი საჩუქრების „აუტორებს“ არ ესიაძიკნებათ ეს.

ფიქრდით: რა უნდა გვიასუხონ ასეთ შეკითხვაზე?

საჩუქრის მიღება

ერთ მშვენიერ დღეს თქვენ თვითონვე მოგიწევთ მილოცვებისა და საჩუქრების მიღება, როგორ უნდა მოიქცეთ?

ჯერ ერთი, ნუ იოცნებებთ, რომ რაღაც არაჩუქელებრივ საჩუქრებს მოგიტანენ. ეს განილებების მეტს არაფერ მოგიტანთ. ამასთან, ყველას არ შეუძლია საკუთარი სიმპათიისა და კეთილი განწყობის საჩუქრის საშუალებით გამოხატვა. განა არ ეძარა, რომ თქვენს მე-

???

ველური ბუნების შენარჩუნების საზოგადოების მიერ გამოქვეყნებულმა ცნობებმა მიანმში (ყოფილი ბირმა) ვეფხვების რაოდენობის შეფუთად შემცირების შესახებ ძალზე შეაშფოთა ბუნებაზე მზრუნველები მთელ მსოფლიოში. ვუნგლების ლამაზმანთა რიცხოვნობა 150-საც კი ვეღარ აღწევს. ვეფხვების მთავარი მტრები ბრაკონიერები და გარეული ცხოველებით არაღებულური მოვაჭრეები არიან. ვეფხვების შინაგანი ორგანოები დიდად ფასობს ტრადიციული აღმოსავლური მედიცინის მიმდევრებს შორის, რომლებიც მრავლად არიან მიანმის მკვთებელ წინეთსა და ტაილანდში. ტაილანდის დედაქალაქის ბანგკოკის დასავლეთით მდებარე ლუნგტა ბუას ბუდისტური ტაძრის ბერებმა და ახალგაზრდა მორჩილებმა თავს იდუს ამ ულამაზეს ცხოველზე ზრუნვა. მათ ისინი გალიებში აკავთ და ხელს უწყობენ მათ დაცვას და გამრავლებას.

იონ მჟვარი

ნორვეგიელი მწერალი, ნატურალისტი

ძალი საკვირველი არსება: ხედება, გრძნობს, როცა მოკვლას უპირებენ.

- ნუ მიფურებ. გვერდზე გაიხედ!

კაცმა თოფის ლულა წაპკრა ნაცრისფერ დრუნწზე და ძაღლმა შესაბრალოსად დაიწმუტუნა. შებრუნდა, მაგრამ მისევე კვლავ მაპაპრო პატრონს სერიოზული მუქი-ყაიხიფერი თვალები.

- იწე! შექახილმა არ გაპტრა, ძაღლი კვლავინდებურად თვალს არ აცილებდა ადამიანს, თვალბში მისწერებოდა და ეს ბოჭუდა კაცის სიმტკიცეს. საყუარო უხუსურობის შეგრძნებას სიგიჟედ მაპაყვდა.

ახლა უფრო მაგრად წაპკრა თოფის ლულა. ძაღლი ისევ აწმუტუნდა, მაგრამ ისე, რომ კაცისთვის შებრა არ მოუცდებოდა. კაცმა თოფი კვლავზე დაქადა - მერეც მოუწერებო. გუშინ რამდენჯერმე სცადა მოკვლა, მაგრამ ხელი არ ეშრინდებოდა ჩანჩხის გამოსაქრავად.

კაცმა იცოდა, რომ ეს გარდაუვლი იყო, რადგან ეს ნიშნავდა სიცოცხლეს ან სიკვდილს, როგორც მისთვის, ასევე მარხილში შებმული ყველა დანარჩენი ძაღლისთვისაც. ცოცხალი არსება ერთ კვირანზე მტებს ვერ გაძლებს უშეშლად. შიშშილი კუნთებს ჩერად აქცეშს.

კაცი ქონში რომ მივიდა, არც სურხათი დახვედრია და არც შუმა. ძირბუქი იდგა, ჩრდილოეთის გრიგალი განუწვევტლივ ბოძოქრობდა და აღბისავლეთ გრენლანდიის ამ ნაწილში ნამდვილი მეორედ მოხვლა იყო.

შეიდი უხასრულო დღის განმავლობაში იწეა კაცი საძილე ტომარაში და მტწილიად თელეშდა, მხოლოდ შივადამივ თუ ჩაეძინებოდა ღრმად. კარგია შშერხა და გათოშილს რომ ჩაეკინებდა, მაგრამ მით უფრო მძიმეა, როცა გამოიღვიპებ

ქაღლი ყველაფერს ხვდება

და კვლავ შეიგრძნობს შენს უწყრობას. შიშშილი თანდათან უფრო მტედ აღვიდა არაქათის მასაც და ძაღლსაც. ასე რომ, ძაღვ ისინი იმ ცოცხაითი კილომტრის დაძლევასაც ვერად შეუძლებდნენ, მეორე ქონიდან რომ ამორებთ. ამიტომ, ვიდრე ილაჯი მთლად არ გასწვევტრათ, ერთ-ერთი უნდა მოკვდეს. მისი აღსასრულის ვამი დადგა.

ცოტა განათდა. კაცი გრეთ გავიდა, რომ ღუმბარას კვლიდან ერთი-ორი ფიცარი კიდეე აქირო ცეცხლის შესაკეთებლად. ძეხორციენი ორიოდე მტრის სიმორხზე თუ გაარჩედა რაიმეს, იმის იქით უკვე სიცარიელე იყო - მხოლოდ თოვლის ფანტელეების ქარაშოტი.

კაცმა კარი მიხურა, გათოშილი ფიცრები დაამტვრია და ღუმელს შეუკეთა. ცეცხლის აღის თქველს კვლავ შეიძლებოდა მაგვის თელეშის დანახვა. ისინი უთავითვადე ბდნენ მის ყოველ მოძრაობას. საღრგოში რომ დათბა, ძაღლი უფრო ახლოს მიჩინდა ღუმელთან. კუდს აქიცინებდა, ყურები დაეყურსა. მერე კაცს ხელეშის ლოყა დაუწყო.

ჩვეულებრივ ძაღლი ასე თხოველობს საჭმელს. ან ალერსს. ან სიცოცხლეს.

კაცმა თავზე ხელი მოუთათუნა. - ჩემო საბრალო!

მაგრამ ძაღლი არ ეცა მხიარული წმუტუნით, როგორც ამას სხვა დროს აყუთებდა. მხოლოდ დრუნწი ჩამაღლი მუხლზე და სახეში შეხვდა.

საკეამურში აღი გუშუნებდა. ასეთ ამინდში ცეცხლის ღძერიო უშუბიბა. წითელი შუქი დასრიალებს გაყინულ თიფრ მელანზე, კედელზე რომ ჰკიდა. მაგრამ იგი სა-

კმელად უეარვისა. თეთრი მელა მოწოდულ სატყუარაზე დატყერილი.

ეს, მაგისი შუქმა რომ შეიძლე ბოლეს!

კაცი ძაღლის დრუნწს იშორებს. - მომწელი თავიდან, მაგვი. შივ სულში ჩამყურებ, სინდისზე მაგლებ. გამივე; სხვა გამოსავალი არა მაქვს. შენ უნდა გაგწირო. ახლა ძაღლები შენზე მტედ მჭირდება. ისინი შენზე დედები და ღონიერები არიან. შენ მათზე გაცილებით გრიონი ხარ, თითქმის ადამიანივით გონიერი. მაგრამ აქ, გრენლანდიაში, ეს არაფერს ნიშნავს. აქ საჭირო არ არიან ძაღლები, რომელთაც ფიქრი შეუძლიათ. ძაღლებმა სხვად უნდა იმუშაონ - მარხილი ზიდონ. აქ მხოლოდ უხეში ძაღა ფასობს და შენს ტყუას, უნდა სადაამე. ფასი არა აქვს. სუსტი არა მყოვდეს, რომ ძლიერებმა იცოცხლონ. ასეთია კანონი, ჩემო საცოდაეო მაგვი, მაგრამ კიდეე ცოტა მოვიცადოთ.

ისევ მუხლზე იდებს ძაღლის დრუნწს. დანარჩენი ძაღლები ძილში ღრუნება.

- ანა, ერთი შეგებელო, ჩემო პატრავე. გამიჭირდება უშენობა, მაგრამ რა გაუწვობა. ცარიელი გამდნარი თოვლის იქლად შორს ვერ წახუდა. ახლა დაწექი, მოვიცადოთ საღამომდე.

საღამოვედა. კაცს სძინავს. მაგრამ ძაღლები ადვიტებენ. ერთ-ერთი მათგანს ტახტქემე მველი, ხორცგაცილით ძეალი უპოვია და გააყე ბული ღრინით ხრავს.

კაცი წამოხტა, საძილე ტომრანად ტახტის კიდეზე ჩამოყდა. აყრიალებს, გულიც ერევა, მკვიერი

მობრობისაგან გული ღამის ამოუვარდეს. იგი უყვირის ძაღლებს. ძაღლები ჩუმდებიან.

„არა, ასე არაფერი გამოვა, — ამბობს თავისთვის. — შეტის მოცდა აღარ შეიძლება, დროა“.

იგი საწითელს უკიდებს და თოფისკენ იწეღის ხელს.

ძნელია ნახევრად სინბნელეში სროლა, მაგრამ რას იზამ? ძაღლი მშვიდად წევს ღუშელთან, იმავე ადგილზე, სადაც დამინების წინ დატოვა, მალე გაჭიანურება არ ღირს. ჩახმაზს გამოყრავს, და პატარა ქოხს თოფის ხმა შესძრავს.

ფასი, აქაც, ამ საცოდავ ქოხშიც კი. ორი ღღის შემდეგ კაცი მიწაზე ზის და ნამქერი ყვრება.

ძაღლის ზორციით ცოტა რომ მომაგრდა, ქარბუქის ჩაღვომას არ დაუცადა და გზას დააღდა. მაგრამ, ჩანს, ძალა ვერ მოზომა. მალე დასუსტდა. მერე გზაც დაიბნა. მიმართულება დაკარგა და ახლა ალაღლებულზე მიდიოდა. ზედმედი რამდენიმე საათი იარა. დაბნეულა და მთლად გამოეცალა არაქათი. მერე რაღაცას ფეხი წამოკრა და დაეცა. დაძვინის თავი უკვე აღარ ჰქონდა, მხოლოდღა წამოიწია, თოვლზე წა-

დაწვეი! — უყვირის კაცი უკანასკნელი ძაღლის მოყრებით.

მაგრამ ძაღლი არ ეშვება. აი, წააქცია კაცი. კაცი მიხობზავს, რომ ძაღლი დაიჭიროს, ძილი გაქარა, მხოლოდ სამწინელ სისუსტეს გრძნობს. უმწეობისა და სიბრახისაგან ტირის, შექანყურად, ძლიერდებით დგება ფეხზე და ძაღლს მიჰყვება.

— მომიცადე, — ემბახის იგი სლეკუნით, — ოღონდ მომიცადე...

მაგგი განზე გაურბის. ყვეს, კულს აქიციანებს, აიძულებს კაცს მისდოს. თანდათან მისი მობრახობა უფრო მტკიცე, დაჯერებული ხდება. მაგგი ახლა უკვე წინ, მაგრამ წელა გარბის, შიგადაშიგ მიხედავს კაცს.

ძაღლს ღვედი მისორეუს. კაცი ფეხს აბიჯებს ამ ღვედა, მერე ხელს დასტაცებს და მაგაზე დაიხვევს.

— აბა, წინ მაგგი! — ისმის ბრძანება, — გზა არ ვიცი, წამიყვანე საითაც გინდა.

ძაღლი სადავეს ჰქიძავს — ქნევა კაცს, რომელიც ბრძანებით მიჰყვება.

რამდენ ხანს მიდიოდნენ ასე, რამდენი გაიარეს? ამას კაცი ვერასოდეს გაიგებს. შესაძლოა, არც ისე შორი იყო საუაღი — რამდენიმე კილომეტრი. ანდა ორასი, სამასი მეტრი.

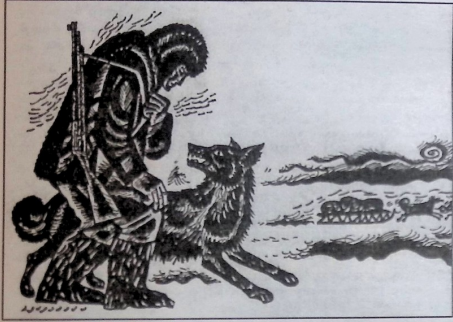
მხოლოდ ის იცის, რომ რაღაცას წამოეღო. მარხილი იყო. მარხილის გვერდით კი დანარჩენი ძაღლები იწვნენ. იქვე შორიახლოს მონადირის ქოხი მონანდა.

კაცი ხოხეთი შევიდა ქოხში, მოქებნა ასანთი და საწითელი. იპოვა ლამაზი, შუმა, ნახშირი და ნაირნაირი საწოლავე.

მალე სადგომში დათბა და სურნელოვანი ფავის სუნნი დატრიალდა.

— მაგგი, — უთხრა მან — მგონი, რაღაც მასხენდება, ოღონდ ბუნებრივად. მაგრამ კარგია, რომ ადგილი შეუცვალე ძოღის. კარგია, რომ ჩემზე მეტი ჭკუა გქონია. მოდი ჩემთან, მაგგი.

მაგრამ ძაღლი გააფთრებული ღრღინდა ძვალს და პატრონის უღირინდა.

ერთხანს გაბრუებული ზის. გასროლის ხმისგან დარეტიანებული. მერე ხელს იწეღის, ძაღლს თავისკენ მოითრევს და ერთბაშად შეერთება: ეს მაგგი არ არის! პოლია. ერთ-ერთი ვველაზე სლეული და ვველაზე ღონიერი. მარხილში ვველაზე კარგი გამწვევი.

მაგგის ტახტქვეშ პოულობს. ხელ ბოლოში წევს კედელს მიკრული, სხვა ძაღლების უკან...

ძაღლი შესაბრალოსად წმუტუნებს, როცა გამოთრევას დაუპირებს, მერე ხელიდან უსხლტება და ისევ ტახტქვეშ ძვრება.

— მამ ასე! — ჩურჩულებს კაცი, — შენ ვველაფერს მიხედი და ვიდრე შეძინა, ადგილი გამოიციკლე! მამასადამე. გონებას კიდევ ჰქონია

მოჯდა და იგრძნო, როგორ ვრეოდა თვლებმა.

კაცი ზის ქარისკენ ზურგმუქცეული. თითქმის დაფარა ნამქერმა. ზის ძილბურანში და იყინება. მის გვერდით არავინ არის. ძაღლებმა მარხილი გაიტაცეს. მაგგი, რომელსაც არ უნდოდა პატრონის მიტოვება, ყვედა, ღრინავდა, მაგრამ დანარჩენმა ძაღლებმა წაათრიეს.

უკვე გვიანი ღამეა. უკუნი სიბნელეა. კაცი იყინება. მაგრამ ეს რა არის? ვიღაც ეშვილით ფხოჭნის ზურგზე. ეს მაგგია! ძაღლმა, ეტყობა ჭკაპანის ღვედი გადახრა, რათა მასთან დაბრუნებულიყო.

მაგგი არ ასევენებს. ფხოჭნის, ექაჩება, ტანსაცმელს აგლეჯს, ყვეს...

სოციალ ვაიკითილი

- მასწ, თქვენ მშობელი და-
მიბარეთ, მაგრამ არც დედა
იყო შინ, არც მამა და მე ჩემი
უფროსი ძმა მოგიყვანეთ.

მამა: - ახლა კი, ჩემო
ბიჭო, ერთი შეკითხვა ფიზი-
კის სფეროდან. როცა ჩაიდა-
ნში წყალი დუღს, ცხვირიდან
ორთქლი რისთვის გამოდის?

შვილი:

- იმისთვის, რათა დედამ
შენთვის გამოგზავნილი კო-
ნვერტების გასხნა შეძლოს.

- ვილი, რა ხდება, გამაგე-
ბინე, ტყუპების დედამ შემო-
მხივლა, რომ ერთი მათგანი
გიცემია, თვალცი ჩაგილუ-
რჯებია მისთვის.

- მართალია დედა, ვცემე,
მაგრამ მხოლოდ იმისთვის,
რომ ტყუპები ერთმანეთისგან
განვასხვავო.

- ბებო, პროზას სიმღერა
შეუძლია?

- ნუთუ უფრო აზრიანს ვე-
რაფერს ავითხავ?

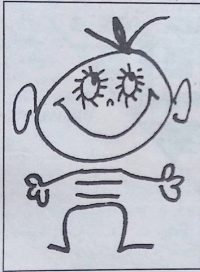
- მაშინ მითხარი, როდის
გარდაიცვალა მკვლარი ზღვა?

- რატომ აძაღბ ბიჭს
მუსიკის სწავლას, ხომ ხე-
დავ, რომ სმენა არა აქ-
ვს?! - უსაყვედურა ქმარმა
ცოლს.

- სმენა რად უნდა?!
ჩვენმა შვილმა კი არ უნ-
და მოისმინოს, უნდა და-
უკრას! - მიუგო მან.

ზოპარკში პატარა პი-
ერი ეუბნება მამას:

- მამი, ეს დიდი ლოში

გალიიდან რომ გამოსტეს და
გადაგხანსლოს, მე რომელი
ნომერი აუტობუსით
უნდა წავიდე სა-
ხლში?

- რა დაემართება
ოქროს, ჰაერზე რომ
დავდოთ? - ავითხა
გაკვეთილზე ქიმების
მასწავლებელმა.

- მოიპარაკენ! -

ერთხმად უპასუხეს მოსწა-
ვლებებმა.

- აი, ამ წითელი თუთიყუ-
შის ვიდვა მინდა, - მიმართა
მუშტარმა გამყიდველს.

- ფრანგი ბრძანდებით?

- რატომ გაინტერესებთ?

- იმიტომ, რომ მაშინ თე-
თრი თუთიყუშის შექმნაც მო-
გიწვოთ, წითელი მარტო
ინგლისურად ლაპარაკობს და
თეთრი ინგლისურიდან ფრა-
ნგულად თარგმნის ზოლმე.

ბობი მეტროს ვაგონში
იჯდა და კეკს ღეჭებდა. გვე-
რდით მჯდომმა მოხუცმა ქა-
ლმა კარგა ხანს უყურა და
ბოლოს ღიმილით მიმართა:

- სასიამოვნოა, შვილო,
შენი საუბარი, მაგრამ, სა-
მწუხაროდ მე ვრუ ვარ.

- საოცარია, როგორ მო-
ასწარი ერთ დღეში ამდენი
სისულელის ჩადენა?

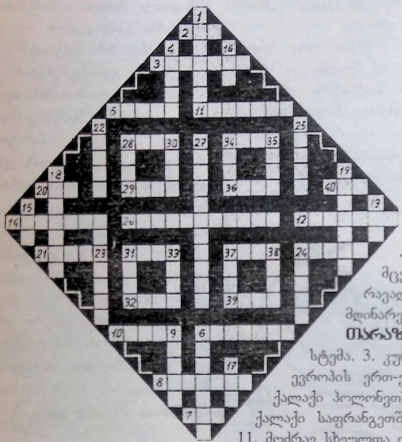
- დღეს ძალიან ადრე
აგღეპი.

- დედა, ვგ მე არა ვარ, შენ
ლუკა ჯამარაულს აბანავებ.

ინილო — ზინილო

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი

შვეულად: 1. აღ. დიუმას „სამი

მუშკეტერის“ ერთ-ერთი მთავარი გმირი. 4. მდინარე გერმანიაში. 6. კუნძული ხმელთაშუა ზღვაში. 9. მთავრებილი დასავლეთ ციმბირში. 13. ღლიური სამუშაო. 15. სუბტროპიკული მცენარე. 16. ციფრი. 17. ნ. ლომოურის მოთხრობა. 18. მოხეტიალე პლანეტა. 19. კონტინენტი. 22. ძაღლის ჯიში. 23. ორზნომელი ანუ ... 24. ფრინველი. 25. ცხენის საკაზმი. 27. მწვერვალი აფრიკაში. 28. საყრავი. 30. შინაური ფრინველი. 31. აუთვისებიანი სიმსივნე. 33. მზის ამოსვლა. 34. ქალაქი რუსეთში. 35. მცენარე, რომელიც სახლის გადასახურავად იხმარება. 37. ძვირფასი ქვა. 38. მდინარე აზიაში.

თარგუმად: 2. წელთაღრიცხვის სისტემა. 3. კურორტი დასავლეთ საქართველოში. 5. ევროპის ერთ-ერთი სახელმწიფოს დედაქალაქი. 6. ქალაქი პოლონეთში. 7. მდინარე ვოლგის შენაკადი. 8. ქალაქი საფრანგეთში. 10. მდინარე მოსკოვის შენაკადი.

11. მოძრავ სხეულთა თვისება. 12. საქართველოს ერთ-ერთი კუთხის მკვიდრი. 14. სპორტის სახეობა. 20. მუხის ნაყოფი. 21. ძველი თბილისის უბანი. 24. ქალაქი მდინარე ირტიშის ნაპირზე. 26. დიდი ქართველი პოეტი. 28. ხილი. 29. მდინარე საქართველოში. 39. პალოგენების წარმომადგენელი ელემენტი. 40. ორგანიზებული შეარაღებული ბრძოლა სახელმწიფოებს შორის.

დაავიბრით ამ ორ სურათს, რა შიდავლა სცნაჭ ანტრადის შიდავ?

ი ა ნ ა რ უ ი

1872 წლის 1 იანვარს დაიბადა ნინო ნაკაშიძე (ქალიშვილობაში ანთაძე), ქართველი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე, მრავალი მშვენიერი საბავშვო მოთხრობის ავტორი. 1910-1928 წლებში რედაქტორობდა ჟურნალ „ნაკადულს“. დიდი ამაგი დასდო ქართული საბავშვო წიგნების გამოცემასა და პირველი ქართული საბავშვო თეატრის შექმნის საქმეს.

იანვარი წარმოსდგება რომაული ორსახოვანი ღმერთის იანუსის სახელიდან. იგი იყო ღრთისა და კარის მფარველი. ძველქართულად ამ თვეს აპანი ერქვა.

26 იანვარი.

1918 წლის 26 იანვარს ქართველ მეცნიერთა ჯგუფის ინიციატივით, რომელსაც ივანე ჯავახიშვილი მეთავეობდა, გაიხსნა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რომლის პირველ რექტორად პროფესორი პეტრე მელიქიშვილი აირჩიეს. პირველი კურსდამთავრებულები – სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის 28 სპეციალისტი უნივერსიტეტმა 1922 წელს გამოუშვა.

27 იანვარი.

ქრისტეს აქეთ 338 წელს, 27 იანვარს ბოდბეში აღესრულა ქართველთა განმანათლებელი, მოციქულთა სწორი წმინდა ნინო.

26 იანვარი.

დიდი მეფის წმინდა დავით აღმაშენებლის ხსენების დღე.

1610 წელს იტალიელმა ასტრონომმა გალილეო გალილეიმ საკუთარი ხელით კონსტრუირებული ტელესკოპის მეშვეობით მთვარეზე მთები დაინახა და მათი სიმაღლეც სწორად განსაზღვრა (დაახლოებით 7000 მ). ეს იყო დიდი მეცნიერის პირველი ასტრონომიული აღმოჩენა.

1863 წელს ლონდონში გაიხსნა მსოფლიოში პირველი მეტრო. მიწისქვეშა ტრანსპორტის პირველი ხაზი ააგო ფირმამ „მეტროპოლიტენ რეილ-უელ“, რაც „დედაქალაქის რეინიგზას“ ნიშნავს. (მეტროს პირველი მატარებელი ორთქლმავალს მიჰყავდა). „მეტროპოლიტენი“ ეწოდა ხაზსაც. ეს გრძელი სიტყვა თანდათან შემოკლდა და საბოლოოდ ამ შუცველ ტრანსპორტს „მეტრო“ ეწოდა.

ჩვენი ვენისაჲ

მარტამ თთუქრია, თმლისის №2 გიმნაზია, II კლასი

მარტამ ქარქესაშვილი, სჲლა „სარქმლი“, I კლ.

ალექს ჯაქვლიანი, სჲლა „სარქმლი“, III კლ.

ვალერი ხანადიბი, სჲლა „სარქმლი“, IV კლ.

ნინო უნდილაშვილი, სჲლა „სარქმლი“, II კლ.